Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 57 (1057) ♦ Вівторок, 28 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Діяти лише відповідно до законодавства України, —

так заявив Леонід Кучма на запитання про подальші кроки українського керівництва у розв'язанні кримської проблеми

Президент України Леонід Кучма пов'язує тон постанови Держдуми Росії відносно рішень українського парламенту щодо Криму з виборчою кампанією у Росії, яка фактично розпочалася.

«Рішення Держдуми пов'язане з процесами, що йдуть у Росії, в тому числі й майбутніми виборами до найвищого законодавчого органу, а також виборами президента», — сказав він 25 березня в інтерв'ю українським журналістам після закінчення свого візиту до Японії.

Держдума Росії у своїй постанові висловила занепокоєність і піддала критиці рішення українського парламенту, який раніше відмінив кримську Конституцію й інститут президентства у Криму.

В той само час, за словами президента, він «абсолютно спокійний» щодо дій виконавчої влади Росії. «Найвищі органи виконавчої влади у Росії чітко та ясно заявили про свої позиції».

Крим: два прем'єр-міністри?

Лише півтори години тривало 25 березня надзвичайне засідання ВР Криму. Вів його заступник глави парламенту контр-адмірал Олександр Фролов, оскільки спікер Сергій Цеков у цей час брав участь у засіданні уряду автономії. Було прийнято рішення упорядкувати систему оподаткування жителів півострова, виходячи із законодавства України.

(Закінчення на 3-й стор.)

К.Затулін незадоволений

Минулого тижня до Сімферополя прилетіла комісія Державної Думи РФ з проблем Чорноморського флоту. Її очолює голова комітету у справах СНД і зв'язках із співвітчизниками Державної Думи Костянтин Затулін. Зустрів комісію командир 126-ї дивізії берегової охорони Чорноморського флоту генерал-майор Володимир Карпов.

(Закінчення на 3-й стор.)

Що думає Іван

про приватизацію

Зізнаюся чесно: свого ставлення до великої приватизації не визначив. З дрібними магазинами і фабриками все ясно: потраплять вони в добрі руки — вироблятимуть і продаватимуть те, що треба народові. Інакше — банкрутство! А великі підприємства, як-от Авдєєвський коксохімічний завод? Послухати комуністів, стає моторошно за прийдешнє — адже заводи заберуть у робітників і передадуть капіталістам, котрі заморлують людей праці непосильною роботою.

Може, все ж таки спробувати й з великою приватизацією, щоб у кожного робітника лежав невеликий пакет акцій свого підприємства? Він заохочував би ударний труд, який ішов би не до невідомих засіків, а на примноження дивідендів, дисциплінував би, подаючи надію на забезпечену старість.

Цікаво, а що думають про велику приватизацію ці хлопці із бригади Авдєєвського коксохімічного заводу (на знімку), який виробляє такий ходовий товар? Може, варто зважити й на їхню думку.

Думки ж народних депутатів про приватизацію читайте на 5-й, 6-й та 7-й стор.

Фото Анатолія АФАНАСЬЄВА.

НЕ ПІДЛЯГАЄ...

Верховна Рада України ухвалила список підприємств, які не підлягають сьогодні приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням.

За неуточненими даними, перелік налічує близько шести тисяч з 77 тисяч об'єктів державної власності.

Раніше Фонд державного майна України визначив 5414 таких об'єктів (передовсім — паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку). Пізніше депутати проголосували за доповнення списку об'єктами військово-промислового комплексу, а також підприємствами нафтопереробного комплексу і Держкомпродуктів.

За даними прес-служби Фонду держмайна, приватизації в Україні підлягає 140 тисяч об'єктів. На сьогодні приватизовано близько 12 тисяч.

ДОГОВІРНО-ПРАВОВА БАЗА — ОСНОВА СПІВПРАЦІ

Республіка Корея в числі перших країн світу визнала (30 грудня 1991 року) незалежність України, а згодом і встановила з нею дипломатичні відносини. Досвід бурхливого і неухильного господарського розвитку Республіки Корея протягом останніх 30 років — добрий приклад економічної політики, який може бути певною мірою запозичений і для України. Та для цього необхідно створити договірно-правову базу. Поки що ж в активі україно-південнокорейських відносин є тільки два документи: Комюніке про встановлення дипломатичних відносин та Угода про науково-технічне співробітництво. Тому в ході нинішнього візиту Олександра Мороза до Сеула планується парафувати ряд нових двосторонніх документів, серед яких — Угоду про торгово-економічне співробітництво, Міжвідомчу угоду про співробітництво між МЗЕЗ України та Міністерством промисловості і торгівлі РК, Протокол про консультації між МЗС обох країн та ряд інших документів.

Офіційний візит Голови Верховної Ради України Олександра Мороза до Республіки Корея завершиться 30 березня.

РЕЗУЛЬТАТИ БУДУТЬ ПІЗНІШЕ

Завершився офіційний візит до Японії Президента України Леоніда Кучми. В останній день свого перебування в Японії глава нашої держави, його дружина та члени офіційної делегації ознайомились з історією та культурою Кіото — колишньої столиці Японії і міста-побратима Києва. Президент України відвідав храм Надзензі та фортецю Нідзьодзьо. Потім делегація прибула до міста Нагоя, де Леонід Кучма оглянув експозицію музею корпорації «Тойота», побував у музеї мистецтв «Токугава».

Президент України підсумки візиту назвав «позитивними». Але підкреслив, що результати будуть лише тоді, коли приватний японський капітал прийде в нашу державу. Україна може бути добрим партнером для Японії як у політичному, так і в економічному плані.

Прес-служба Президента України — Укрінформ.

Президент Бразаускас у Києві

Сьогодні розпочався офіційний дводенний візит Президента Литовської Республіки Альгірдаса Бразаускаса до України. Згідно із програмою візиту Президент Литовської Республіки зустрінеться з Президентом України Леонідом Кучмою, виконувачем обов'язки Прем'єр-міністра Євгеном Марчуком, першим заступником Голови ВР Олександром Ткаченком, відвідає НАН України та Київський університет імені Т.Г. Шевченка, де йому буде вручено почесний диплом закладу.

Напередодні візиту Альгірдас Бразаускас зустрівся з українськими журналістами і дав оцінку соціально-економічним реформам у Литві, економічному співробітництву з Україною, а також спільним діям наших країн в Центрально-Східноєвропейському регіоні.

Інтерв'ю з А.Бразаускасом читайте на 2-й та 16-й сторінках.

Офіційно

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про вибори депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Призначити вибори депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим на неділю, 25 червня 1995 року, і провести їх на основі Закону України від 24 лютого 1994 року «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад».

2. Скасувати Постанову Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 18 січня 1995 року «Про призначення виборів депутатів і голів місцевих Рад Республіки Крим».

3. Комісії Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування до 10 квітня 1995 року подати на розгляд Верховної Ради України проект змін і доповнень до Закону України від 24 лютого 1994 року «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» з врахуванням пропозицій щодо встановлення квот для кримськотатарського та інших депортованих народів.

4. Продовжити до обрання відповідно до законодавства України депутатів і голів місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим строк повноважень діючих місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.
м.Київ, 24 березня 1995 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про скасування Постанови Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 15 грудня 1994 року «Про хід виконання Постанови Верховної Ради Криму від 20 травня 1994 року «Про проходження строкової служби громадянами Республіки Крим»

Відповідно до пункту 31 статті 97 Конституції (Основного Закону) України Верховна Рада України **постановляє:**

Скасувати Постанову Верховної Ради Автономної Республіки Крим від 15 грудня 1994 року «Про хід виконання Постанови Верховної Ради Криму від 20 травня 1994 року «Про проходження строкової служби громадянами Республіки Крим» як таку, що не відповідає Конституції і законам України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.
м.Київ, 24 березня 1995 року.

Парламентська хроніка

А В КРИМУ ВСЕ СПОКІЙНЕНЬКО...

Денне засідання 24 березня

Якщо у першій половині дня 24 березня сесійний зал тримало в напруженні питання — бути чи не бути Законові про оплату праці, то в другій палка дискусія спалахнула довкола проблеми Криму. Можливо, до цього б і не дійшло, та з'ясувалося раптом, що не менш (коли не більш) «гаряче» питання порядку денного — інформація Кабінету міністрів про виконання постанови Верховної Ради від 21 березня 1995 року «Про незадовільний соціальний захист населення у зв'язку з підвищенням тарифів на житлово-комунальні послуги» — виявилося скандально непідготовленим. При чому сприйнято це було на диво спокійно. Мовляв, ні, нехай і так. І так само спокійно, наче між іншим, вирішили перенести слухання десь на квітень. Хоча, як співали в пісні, «делу — время». Що ж, не вийшло...

А тої настав «потехи час». Слід віддати належне, до обговорення питання порядку денного — «Про проекти законодавчих актів з урегулювання політико-правової ситуації в Криму» готувались і наші парламентарі, і запрошені з сонячної автономії. Кожна зі сторін — на власних вихідних позиціях.

З досить обгрунтованої інформації народного депутата Д. Степанюка вимальовувалася така картина. На півострові все спокійненько. Політичні партії і рухи прийняття Верховною Радою України Закону «Про регулювання нормативних документів по Криму» сприйняли по-різному, але від закликів до заворушень чи непокори утримуються. І ще: нарада директорів підприємств і голів міськрайвиконкомів, що відбулася, підтримала Верховну Раду України в її рішеннях і звернулась до парламентаріїв Криму з вимогою не втягувати господарчі й урядові органи на місцях у політичні «розбори», а також не чіпати уряд, який контролює ситуацію і здатний розв'язувати нагальні питання перехідного періоду.

Отож, з інформації Д. Степанюка випливає, що в Криму склалася така ситуація: наявна урядова криза; деструктивна частина парламентаріїв штовхає Верховну Раду Криму на руйнівні дії; ведеться позалаштункова політична метушня з тим, щоб посадовити екс-президента Мєшкова у якесь керівне крісло. А народ Криму... Його ніхто ні про що не питає. Долю півострівної автономії та її народу вирішують «верхи»...

Який можливий вихід із цієї ситуації? За словами Д. Степанюка, доцільним здається таке. Перше — Верховна Рада України повинна захистити уряд Криму від розправи з боку кримського парламенту. Друге — провести вибори до місцевих Рад.

І коли щодо першої пропозиції особливих розходжень у думках не виникло, то з другою довелося розбиратися довго й доскіпливо. Каменями спотикання стали, по-перше, строк проведення виборів, по-друге — вирішення питання про квоти представництва для колишніх депортованих народів Криму. У ході тривалої дискусії було знайдено компромісне рішення, запропоноване депутатом Л. Кравчуком: вибори до місцевих Рад Криму провести відповідно до законодавства України 25 липня. До цієї дати внести зміни до Закону про вибори з тим, щоб не було утиснуто права колишніх депортованих народів Криму.

На тому й дійшли згоди. Здавалося б, усе вирішено по-доброму, гору взяла державна мудрість. Та чи принесе це заспокоєння в поки що не «гарячому», але вельми розворушеному Криму? Хотілося б. Бо ж так життєво потрібно!

Іван ДМИТРЕНКО.

Прогноз Олександра Мороза збувся.

Чи підтвердиться інший – побачимо у квітні

БЮДЖЕТ І ПОДІЇ довкола Криму — ці дві теми визначали минулий парламентський тиждень, а отже, й чергову традиційну прес-конференцію Голови Верховної Ради України Олександра Мороза, у якій також узяли участь голова постійної Комісії з питань фінансів та банківської діяльності В.Суслов й член тимчасової парламентської комісії з вивчення проблем у Криму Д.Степанюк.

Глава парламенту підтвердив правильність дій очолюваного ним законодавчого органу щодо розв'язання кримської проблеми, адже, як він висловився, Верховна Рада України не той орган, що діятиме всупереч інтересам кримчан. І цим рішучість українського парламенту з приводу подальших подій на сонячному півострові, як заявив Олександр Олександрович, не обмежиться. А якщо подальші дії у Криму, зокрема тамтешнього парламенту, й надалі суперечитимуть законодавству українському, то Верховна Рада України вдасться до рішучих, передбачених нашими законами, дій. Навіть за того, що Держдума Росії висловлює з цього приводу своє невдоволення. О.Мороз каже, що її заява — не нормативний акт, тому не може бути втручанням у внутрішні справи України, а відтак ставитися до заяви треба не з більшою увагою, аніж вона того варта.

Росія вдається і до конкретних дій — узяти хоча б прибуття до Криму її консульської бригади, яка, за визнанням українських державних чиновників, займається вербуванням наших співвітчизників до російського громадянства.

Із запитань журналістів випливало і занепокоєння «пробуксовуванням» Верховної Ради України у прийнятті рішення про уряд Автономної Республіки Крим. Відповідаючи на запитання з цього приводу, Олександр Мороз повторив те, що він казав на сесії: ситуацію може поправити Президент України Леонід Кучма, який має достатню законодавчу базу для здійснення структурних, кадрових змін у кримському уряді, і він, певне, це зробив би, як би не перебував у відрядженні в Японії. Втім, на думку Голови, не виключено, що до цього питання може повернутися й Верховна Рада України.

Що ж до бюджету, то минулого тижня про нього стільки було сказано й написано, що додати щось нового голові комісії Віктору Суслову було важко. Треба йти, зазначив він, шляхом скорочення видатків, податкових пільг, ослаблення податкового тягаря й пошуків нових джерел прибуткової частини. Серед таких було названо необхідність заборони Мінфіну надавати кредити, введення монополії на торгівлю горілчаною продукцією тощо.

До речі, й грошових вливань з-за кордону, про які стільки розмов упродовж чотирьох років, також досі немає. Хоча, на думку О.Мороза, Верховна Рада України зробила все можливе, починаючи від ратифікації Договору про нерозповсюдження ядерної зброї й аж до прийняття у першому читанні держбюджету, щоб виконати умови закордонних кредиторів. Цікаво, що, неохочий до прогнозів, Голова Верховної Ради України цього разу нагадав, що висловлений ним в одному з публічних виступів прогноз щодо березневих ускладнень виявився правильним. Отож нині він вважає за найважливіше не дати зірватись ситуації до початку квітня, і тоді ми, на його думку, матимемо певне поліпшення цієї ситуації.

Анатолій БЕН.

Скільки влади у Президента

Мабуть, не відкрию нічого нового, коли скажу, що, буваючи в постраждянських республіках, ми ревниво придивляємося: а як у них нині? А в країнах Прибалтики, та ще й у Литві, яка першою здобула незалежність, і поготів. Якщо бути відвертими, то в них і доти було коли й не краще, то по-іншому. Зараз оглядаючи акуратні вулиці Вільнюса з великими й малими магазинами, але без такого засилля кіосків, як у нас, чуючи у відповідь ввічливе: «У нас розраховуються тільки литами», спостерігаючи, як реставрується і ремонтується мало не кожен другий будинок — приватна власність, бо 70 відсотків державної у Литві вже приватизовано, не без прикрості констатуєш: порівняння не на нашу користь.

І тут, безумовно, проблем вистачає: не кожен може скористатися послугами шикарних магазинів (але ж коли вони працюють, то й покупці є), і житла державного у них на всіх не вистачає, а приватне далеко не всім по кишені. Але при цьому ніхто тут не бігає по вулиці з червоними прапорами: не проситься назад в СРСР. Я запитувала, чому у них навіть дискусій таких не виникає, хоч і литовці протестують — проти низької зарплати, непопулярних рішень уряду і т.ін.

І зовсім різні люди — від Тимчасового Повіреного посольства України в Литві до адміністратора в готелі чи випадкового перехожого коментували: люди знають, що шлях до ринку буде важким і не без проблем. Уряд країни з самого початку розклав усе «по поличках», де благ було не густо.

І Президент країни Альгідас Бразаускас, якого опозиція й досі називає комуністом і червоним, не дозволив собі навіть пообіцяти виборцям «красивого» життя. Так, усі знали на що йшли. Можливо, саме тому й розчарувались менше.

Минулої п'ятниці українські журналісти, серед яких була і кореспондент «Голосу України» Валентина Писанська, взяли інтерв'ю у Президента Литовської Республіки Альгідаса Бразаускаса перед його офіційним візитом до Києва.

(Закінчення на 16-й стор.)

РЕФОРМИ НЕ ПОВИННІ ВЕСТИСЯ ЗА РАХУНОК ЛЮДИНИ

НЕДАВНІЙ СТРИБОК цін за оплату житла, комунальних послуг, користування газом викликав серйозну соціальну напруженість. Як відомо, Верховна Рада України теж не підтримала таких намірів. Що робить уряд, аби поліпшити цю ситуацію? Про це ми попросили розповісти заступника міністра економіки України Віктора КАЛЬНИКА.

— Уряд добре розуміє, що будь-які, навіть найрадикальніші, ринкові перетворення повинні мати соціальне забезпечення. Іншими словами, проводити реформи треба так, щоб від них не страждали люди. І, в першу чергу, треба надати реальний, конкретний захист малозабезпеченим. Разом з тим, уряд повинен докласти всіх зусиль, щоб вчасно платити пенсії, робити компенсаційні доплати, швидко реагувати на ті різкі повороти в економіці, що не були спрогнозовані.

Ось хоча б ситуація, яка трапилася з оплатою за газ. Уряд з цього приводу у п'ятницю провів засідання і дійшов висновку, що треба внести певні корективи, щоб полегшити оплату за користування природним газом при опаленні індивідуальних будинків газовими котлами.

На цьому засіданні прийнята постанова Кабінету міністрів «Про впорядкування оплати населенням споживчого газу», якою передбачається зменшити норму споживання в 2,2 раза. Це не означає, що людям у 2,2 раза зменшать відпуск газу. Така умовна розрахункова норма вводиться для оплати населенням за використання газу в тих випадках, коли відсутні лічильники блакитного палива. Якщо ж вони є, то процедура розрахунків значно спрощується.

Так-от щодо самої оплати. Уряд вирішив розподілити розрахунки за газ рівномірно протягом року, що полегшить населенню оплату за спожите паливо.

Кабінет міністрів встановив також певну опалювальну норму на одну людину. Ця норма становитиме 21 квадратний метр на кожну людину плюс 10 квадратних метрів на всю сім'ю загалом. Ось у цих межах діятиме пом'якшений тариф — 2800 карбованців за 1 кубічний метр. Інша ж опалювальна площа коштуватиме в 1,3 раза дорожче.

Для одиноких громадян, непрацюючих та інших, що потребують захисту держави, передбачено не стягувати плату за надлишкову площу. Може ж, наприклад, людина похилого віку залишитись самотньою у великому будинку і в змозі самотужки розраховуватись за тепло. Більше того, такі люди одержуватимуть підтримку держави через місцевий бюджет.

Може з'явитися логічне запитання: чому не діяти простіше, наприклад, знизити ціну за газ, електроенергію, інші комунальні послуги? На жаль, альтернативи у нас немає. Адже, як відомо, майже всі енергоносії ми купуємо за кордоном, причому у великих кількостях. Якби ми менше купували, держава могла б взяти значний тягар на власні плечі. А такі обсяги їй не під силу. Тим більше, що половина газу, який дістаємо з-за кордону, споживається населенням. Дотаційні прийоми, як показала практика, ефекту не дають. Тож ми і йдемо шляхом доплат через заробітну плату або ж адресну допомогу малозабезпеченим.

Ще раз наголошую: призупинити дії цін неможливо. Це питання національної безпеки: або ми платитимемо за реальною ціною і в нас буде газ та, відповідно, працюватимуть підприємства, або — якщо платитимемо за дешевою ціною — газу просто не буде.

Є начебто варіант: перекласти весь ціновий тягар на промисловість, на її продукцію. Але це приведе до того, що наша продукція стане неконкурентноздатною — через її високу ціну ніхто нічого не купить. Значить підприємства задихнуться, люди залишаться без заробітної плати і роботи.

Знаючи, що у багатьох регіонах постійно затримується виплата заробітку, пенсій, уряд зробив ще один крок до соціального захисту людини: прийняв рішення призупинити нарахування пені за спізнення оплати за природний газ та житлово-комунальні послуги за лютий, березень і квітень.

Оце основні позиції, по яких уряд прийняв недавні рішення і зробив відповідне подання Верховній Раді України.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Життя Рад

Нахлібниками не будемо

РІВНЕНЩИНА *все своє радянське життя була областю «дотаційною», тобто проїдала більше, ніж виробляла. За тих часів могла існувати така безглузда економіка, коли їли із спільного котла. Тепер такого не буде: якщо не обділений долею, мусиш заробляти на себе сам. І на Рівненщині це усвідомили відразу — вже торік область вийшла із нахлібників, окреслюються непогані перспективи на майбутнє. Про це — розмова нашого власного кореспондента з головою Рівненської обласної Ради Романом* **ВАСИЛИШИНИМ.**

— Романе Даниловичу, місцеві засоби масової інформації останнім часом зарябіли повідомленнями про «три кити», на яких грунтуватиметься економіка області. Мають на увазі земні багатства нашого поліського краю...

— Ліпше не будемо про китів, а скажемо про три комплексні програми освоєння природних багатств області — «Бурштин», «Граніт» і «Фосфорити». Вони в нашій економіці справді мають стати дуже важливими чинниками.

Візьмемо першу з них. У північних районах області розвідано і вже частково освоюють великі родовища бурштину. Це — справжнє багатство. Але йому, як і решті, потрібно дати лад. Одна справа — продати шматок необробленого «сонячного каменю» (хоча це теж неабиякі гроші), а зовсім інша — реалізувати ювелірний виріб з нього. Та ще й оздоблений, скажімо, золотом. Як казав отой піп, «никакого сравнения». Отож закупили німецьке обладнання для оброблення буртштину, за півтора-два роки закінчимо будівництво ювелірної фабрики. Наше державне підприємство "Укрбурштин», випускаючи поки що невелику кількість продукції, налагоджує контакти з фірмами США, Японії, Об'єднаних Арабських Еміратів, інших країн — шукає ринки збуту на майбутнє.

Хочу ще додати: за потужністю рівненське родовище бурштину посідає друге місце в світі (після калінінградського), а за якістю нашому каменю немає рівних.

— Це справді цікаво, Романе Даниловичу, але...

— Але я ще не сказав про інші наші багатства — граніти, базальти. Це також унікальні дарунки природи. Поклади цих цінних матеріалів розробляють уже давно, але сучасна ситуація вимагає інших підходів, інших — на рівні кращих світових зразків — технологій. Бо можна граніт «розробляти» з допомогою вибухівки, після чого залишається більше щебеню, ніж придатного для обробки каменю, а можна розпилювати на тонкі лицювальні плитки. Працюємо у цьому напрямі, налагоджуємо зв'язки із зарубіжними спеціалістами...

І, нарешті, фосфорити, поклади яких знайшла Рівненська геологорозвідувальна експедиція у Здолбунівському, Гощанському та Острозькому районах. Середня товщина пласта — 2–2,5 метра, а видобувати їх можна відкритим способом, бо незначна глибина залягання. Запаси зернистих фосфоритів на розвіданих ділянках перевищують 15 мільйонів метрів кубічних. За висновками геологорозвідки, висновками вчених, агрохімічна дія зернистих фосфоритів як фосфатних добрив прирівнюється до дії амофосу та суперфосфату, а часто й перевищує їх. Фосфорити ці — унікальне добриво і разом з тим є активним меліорантом, що відновлює родючість грунту. До того ж вони не потребують попередньої промислової переробки чи збагачення і можуть прямо з кар'єру транспортуватися на сільгоспугіддя.

А щодо запасів... Вистачить для усієї України років на тридцять. З цього питання я особисто звернувся з доповідною запискою до Президента нашої держави. Розраховуємо на підтримку.

— Романе Даниловичу, все це надзвичайно цікаво. Але ж, як мовиться, проїдати природні багатства — то не найкращий спосіб господарювання...

— А я хіба сказав, що ми збираємося розкошувати, продаючи наліво й направо даровані нам природою скарби? Ні, розумне господарське їх використання, я ще додав би — ощадливе використання, якоюсь мірою допоможе нам підняти економіку області, провести накреслені Президентом реформи, стати на ринкові рейки. Адже через що у нас нині, куди не кинь, така скрута? Немає грошей, немає валюти. Отже, потрібно вчитися їх заробляти, а не йти з простягнутою рукою до Кабінету міністрів. Бути прохачем при силі й здоров'ї — ганебне заняття.

Що ж, важко, як кажуть, через силу, але все ж таки просуваємося уперед. Набирає темпів процес приватизації (недавно не сесії обласної Ради затвердили перелік об'єктів на поточний рік). Перебудовується село. Практично завершене паювання у колективних сільськогосподарських підприємствах. Але тут важливо не перегнути палицю, як було під час колективізації, коли знищили найкращих хліборобів — «куркулів». Так ось, тепер можна піти у зворотньому порядку — розігнати усі колгоспи. А вони ж, економічно сильні колективні господарства, господарства-куркулі, — головні наші годувальники. Інша річ, що це будуть не сучасні колгоспи, а добровільні об'єднання власників. Але для цього потрібно домогтися психологічного перелому у свідомості селянина, допомогти йому зрозуміти: колективне господарство — то і його частка власності. І якщо він щось украде, то вкраде в себе.

Загальмувався дещо процес розвитку фермерства. Нині надати комусь 40–50 гектарів землі практично неможливо. Люди землю не віддають, бо у кожній ділянці є частка їхнього паю. Але радує те, що наявні фермерські господарства щораз міцніше стають на ноги.

А якщо коротше, то на селі потрібно зробити дві речі: держава врешті-решт має вважати селянина людиною, і продукція села зрештою повинна мати свою справжню ціну — нарівні з промисловою.

— Романе Даниловичу, щойно ви сказали: «Переламати психологію селянина». Робітника, мабуть, також. А як це зробити?

— Наші люди вже не ті, якими вони були три-чотири роки тому. Змінюються часи, як сказав філософ, — змінюються люди. Ось пішли добре справи у того чи того фермера — і байдуже до всього колгоспники бачать: можна працювати по-людському. Не тримати нещасних голодних тварин у багнюці по коліна, не залишати буряків у замерзлій землі, не пропивати насіння, видане для весняного засіву. Можна розпоряджатися вирощеним власними руками урожаєм. Можна слухати шепіт колосся і радіти, що нива — твоя...

А на власному заводі? У магазині? Перукарні? Досить подивитися, як той чи той «колектівіст» працює «на благо» і як — на власній, скажімо, дачній ділянці. Життя саме все поставить на свої місця. І засоби масової інформації, сподіваюся, допоможуть. Треба людям розказувати. І показувати тих, хто вміє працювати...

— Як ви відповіли б на запитання: «Коли ми будемо жити краще?»

— Будемо жити краще тоді, коли наведемо порядок. А порядок наведемо тоді, коли приймемо закон про владу (було б краще, якби це була Конституція), коли буде чітке вертикальне підпорядкування виконавчої влади. Щоб усі знали, хто й за що відповідає. А то вже минуло більше як вісім місяців після виборів, а голови Рад не знають, як їм діяти — кожна сільрада є Верховна Рада. І щоб у законі було чітко зафіксовано: ніхто нахлібників утримувати не буде. Скільки заробив, стільки й матимеш...

Записав
Сергій МЕЛЬНИЧУК.

ЗАОХОЧЕННЯ БЕЗКАРНІСТЮ,

або Дещо про параліч місцевих властей

НАВІЩО *існує влада? Очевидно, не тільки для того, щоби пижикові шапки носити. Мабуть, і для того, щоб порядкувати в кожному населеному пункті, захищати права громадян, дотримуватись у всьому законності... Але це ми, нечиновні громадяни, так вважаємо. А як вважають місцеві власті, видно з листів читачів.*

У селі Іване-Золоте Тернопільської області мешкає пенсіонерка Степанія Бойчук. А поряд з нею живе Степанія Юрчишин. І от ця сусідка, як пише С.Бойчук, «самовільно на моїй ділянці та на громадській землі села без дозволу вимурувала огорожу, чим позбавила мене можливості заїздити на власне подвір'я... На мої зауваження відреагувала так: ударила в обличчя молотком».

Було це п'ять років тому. Тоді сільрада зобов'язала С.Юрчишин знести мур і попросила райвиконком та райвідділ міліції допомогти у виконанні свого рішення. Проте нічого зроблено не було. А через те, що скривджена дуже надокучала голові райвиконкому та його заступникові, то їй порекомендували самій знести огорожу. Добре пам'ятаючи про молоток, Степанія Іванівна подалася зі скаргою до голови Тернопільської обласної Ради. В результаті голова райвиконкому порадив жінці звернутися до правоохоронних органів району, а потім зобов'язав сільраду за свій кошт виконати власне рішення і через суд стягнути з Юрчишин витрачену суму. Сільрада нічого цього не виконала.

Потім у Заліщицькому районі з'явився представник Президента. Той порекомендував звернутися до суду. Жінка так і зробила, але й суд закрив провадження по справі у зв'язку з непідвідомчістю її нарсудові.

Наприкінці 1992 року, як зазначає Бойчук, сільрада узаконила самовільне будівництво. Тоді жінка поскаржилася на сільраду представникові Президента, потім на представника Президента — редакції місцевої газети, а зовсім недавно на всіх згаданих «винуватців», — до редакції газети «Голос України».

Жінка запитує: хіба ж це влада, якщо вона не здатна розв'язати елементарного питання?

Соколецька спілка селян з Хмельницької області звернулася до редакції з таким листом: «30 квітня 1994 року житель села Соколець Микола Смольницький украв у нашій спілці селян кобилу. Злодій зізнався дільничному інспекторові міліції Юрієві Годованому, що кобила у нього вдома, але він не поверне її спілці. Жителі Сокільця незадоволені поведінкою міліції. А злодії чекають, чим завершиться цей конфлікт. Якщо злодія не покарають, то надалі крастимуть усе, що тільки потрапить під руку.

Правління спілки подало до суду, але народний суддя зволікає, пропонує спілці: давайте віддамо вам гроші і закриємо справу. Але ж це пряме потурання злодієві, адже кобила у спілці коштує до двох мільйонів, тоді як на базарі понад п'ятнадцять. Ми ще віримо, що нас, селян, які годують хлібом Україну, захистять. Бо без кобили нам дуже тяжко працювати».

З листа випливає, що наші власті не здатні без тягнини навіть покарати злодія.

У листі мешканців Іванівки Черкаської області Володимира Михайловича і Галини Іванівни Тригубчуків ні про який кримінал не йдеться. Пенсіонери, які все життя пропрацювали в колгоспі, повідомляють про те, що пізньої осені минулого року бригадир колгоспу Микола Костюк дав наряд трактористові Миколі Волошину, між іншим, депутатові сільради, виорати городи колгоспників, у тому числі й пенсіонерів. Але тракторист залишив невиораним город Тригубчуків. І ніхто — ні бригадир, ні голова сільради — не вплинув, як свідчить подружжя, на тракториста.

«То що це у нас за власті?» — питає розгублене подружжя.

Виявляється, що замість властей у нашому суспільстві задають тон агресивна порушниця плану забудови села з молотком напоготові, крадій кобили, який плювати хотів на біблійні заповіді і на всіх нас, а також тракторист, для котрого виконання наряду бригадира не обов'язкове. То чи варто після цього дивуватися, що суспільство наше швидко стає кримінальним?

Влада, яка навчилася панувати, але управляти за законами не здатна, не має права на існування. Саме про це й пише Олексій Костюк з Ічні Чернігівської області: «Радянська влада — це влада терору, голодомору, репресій, окозамилювань, приписок. Ця влада винна в спустошенні держави, в безправ'ї людини».

Ця влада — додамо від себе, багато літ була ширмою, за якою діяла КПРС. Тепер влада намагається працювати самостійно і щоразу доводить власну неспроможність. З листів читачів випливає нагальна вимога докорінно її реформувати.

Борис СИДОРЕНКО.

У номер

Президенти України і Росії зустрінуться у першій половині року

Офіційний візит Президента Росії Бориса Єльцина до Києва відбудеться найімовірніше у «першій половині року», сказав прес-секретар президента РФ Сергій Медведєв.

Оцінюючи як увесь хід україно-російських переговорів, так і їхній останній тур, С. Медведєв все ж констатував, що «жодних зрушень у проблемі поділу Чорноморського флоту поки що не сталося».

«Тільки-но буде погоджено загальні положення «Великого договору» і проблеми, пов'язані з долею ЧФ, зустріч президентів України і Росії відбудеться», — вважає він. С. Медведєв визначив позицію найвищої виконавчої влади РФ стосовно Криму: статус півострова — це внутрішня справа України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди про загальні умови і механізм підтримки розвитку виробничої кооперації підприємств і галузей держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду про загальні умови і механізм підтримки розвитку виробничої кооперації підприємств і галузей держав — учасниць Співдружності Незалежних Держав, підписану в м.Ашгабаді 23 грудня 1993 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ,
14 березня 1995 року

Крим: два прем'єр-міністри?

(Початок на 1-й стор.).

Журналісти з нетерпінням чекали результатів засідання уряду, але Цеков відмовився будь-що сказати. Призначений ВР автономії Прем'єр-міністр Анатолій Дроботов проінформував, що він працює у своєму кабінеті міністра сільського господарства і продовольства. Кабінет же Франчука опломбований, і питання відкриття буде вирішено після повернення його із лікарні.

Тим часом стало відомо, що А.Франчук збирається звернутися до суду у зв'язку з порушенням законодавства під час увільнення його від посади.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

К.Затулін незадоволений

(Початок на 1-й стор.).

Затулін висловив незадоволення тим, що прокурор Автономної Республіки Крим Валентин Купцов попередив його від імені Генерального прокуратури України з приводу різного роду антиукраїнських висловлювань, процитувавши у зв'язку з цим статтю 62 Кримінального кодексу України. Затулін підкреслив, що він має право на будь-яку точку зору.

На запитання, чиї, на його думку, Крим і Севастополь, відповів: «Чорноморський флот був, є і залишиться чорноморським. Тому я думаю, що Крим належить кримчанам». Комісія сподівається на зустрічі і переговори з керівництвом автономії, у тому числі і з Мешковим як з «людиною, яка була обрана Президентом». Особливу увагу Затулін акцентував на повноваженні Державної Думи «захищати в Криму інтереси держави Російської і виходить з того, що Севастополь — головна база Чорноморського флоту».

Олександр ПІЛАТ,

Крим.

P.S. Як стало відомо нашій редакції, офіційно ніхто комісію Затуліна до Кримської Автономії України не направляв і ніхто її офіційно не запрошував. Отож, якщо комісія «забуде» на території чиєї держави вона знаходиться... Одне слово, Валентин Купцов правильно зробив, що попередив пана Затуліна.

У номер

● *Донецьк*

Перший випуск

Тривають перші випускні державні екзамени у Донецькій державній академії управління. Як повідомив її ректор професор С.Ф.Поважний, дипломи вищого навчального закладу цього року отримають близько 100 випускників, наступного — вже 300. Академія чи не першою в Україні розпочала цілеспрямовану підготовку кадрів для ринкової економіки в галузі менеджменту та маркетингу. Про популярність і престижність донецького молодого вузу свідчить, бодай, той факт, що сюди на навчання не цураються віддавати своїх дітей навіть батьки — керівники області. А вони на ринковій економіці, певне, розуміються.

● *Рівненська область*

За брухт — швидкі колеса

Це за той, що — «хліб мартенів». Лежав він, іржавіючи, на задвірках селянської спілки «Заболоття», що у Володимирецькому районі, а потім «обернувся» новісінькою «Нивою». Керівник спілки Петро Мартинюк зумів організувати людей — і його господарство здало найбільше серед КСП області металобрухту, ставши переможцем конкурсу. Рівненське підприємство «Втормет» відзначило цінними подарунками — імпортними холодильниками, двокасетними магнітофонами — й п'ятьох інших призерів. А КСП «Прогрес» Корецького району дали можливість на пільгових умовах придбати автомобіль.

● *Маріуполь*

Тараса читають і грецькою

Лауреатом Державної премії імені Максима Рильського став грецький поет із Маріуполя Леонід Кір'яков — за високохудожню роботу на перекладацькій ниві. У літературному доробку поета переклади на мову греків Приазов'я «Слова о полку Ігоревім», шевченкового «Кобзаря», поезій О.Пушкіна, М.Некрасова, В.Маяковського, Лесі Українки та інших літературних грандів.

Видав Леонід Кір'яков і декілька збірок власних віршів.

● *Волинь*

Премія імені Стравинського

Виконком Волинської обласної Ради прийняв рішення про встановлення мистецької премії імені Ігоря Стравинського, яка буде присуджуватись за значний творчий внесок у справу розвитку та пропаганди українського музичного мистецтва. Премія вручатиметься раз на рік до 17 червня — дня народження Стравинського.

Видатний композитор двадцятого століття Ігор Стравинський деякий час жив і творив на Волині. І до нинішніх днів у старовинному містечку Устилузі зберігся будинок, зведений за проектом самого композитора.

Репортаж

Салонна «липа» для ветеранів

ЧИМ більше говоримо про наступне 50-річчя Перемоги, тим більше до редакції «Голосу України» надходить листів від ветеранів війни. На жаль, не святкових. Особливо багато скарг на неподобства в салонах-магазинах, які, згідно з Законом про статус ветеранів, мають обслуговувати учасників війни. Численні такі салони, пише М. Ромасенко з Кривого Рога, «перетворилися на годівниці для злочинців у сфері торгівлі».

Зважаючи на ці сигнали, редакція спільно з Державним комітетом України у справах захисту прав споживачів перевірила діяльність таких спеціалізованих магазинів

Харківська фікція

У Харкові діє понад сорок салонів-магазинів з обслуговування ветеранів. Є вони і в усіх районах області. А що на їхніх полицях?

Я побував у багатьох магазинах і переконався: ветеранам туди хоч не заходь. В обласному управлінні у справах захисту прав споживачів теж підтвердили: пільгове забезпечення харків'ян — колишніх фронтовиків — це липа, фікція. Відповідно до урядової постанови у салонах-магазинах має бути в асортименті 18 товарів першої потреби: борошно, м'ясо, цукор, олія, крупи... А є удвічі менше. Причому, продукти переважно низької якості, зате нерідко дорожчі, ніж у державній і комерційній торгівлі. Які ж це пільги?

Ветеранські організації і члени товариства захисту прав споживачів неодноразово зверталися до керівників місцевих органів влади з проханням зменшити в салонах-магазинах орендну плату і плату за комунальні послуги, аби завдяки цьому хоч трохи знизити ціни. Але чиновники твердять одне: у держави немає грошей. А для чого ж тоді був прийнятий Закон про статус ветеранів?

Микола КОСИЙ.

На ринку дешевше

Нещодавно один з інвалідів війни зайшов до салону-магазину № 12, що в Суворовському районі Херсона, і, побачивши, що яйця тут значно дорожчі, ніж на ринку, спересердя замахнувся костуром:

— Доки знущатиметеся з ветеранів?!

Ледь його вгомонили.

Спільно з представниками обласного управління у справах захисту прав споживачів ми побували в цьому магазині і переконалися: з вісімнадцяти продуктів першої потреби, визначених як обов'язковий асортимент, тринадцяти не було. Така ж ситуація і в магазинах №№ 13 і 47. «Ніхто нам не дає товару», — твердять торговельники. А заступник голови Херсонського міськвиконкому В. Стешенко запевняє, що питання торговельного обслуговування ветеранів та інвалідів виконком «... постійно тримає під контролем, обговорює на нарадах».

Обговорюють, а крамниці порожні.

Не вдалося досі ветеранам Херсона, як вони кажуть, відверто поговорити про свої проблеми і з головою обласної Ради В. Жолобовим. Хоча спроби пробитися до нього тривають ще з липня 1994 року.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

І столиця — не світлиця

Співробітники Київського міського управління у справах захисту прав споживачів перевірили в Печерському районі столиці салон-магазин № 248, який очолює Л. Дуряхіна. Було забраковано різних продовольчих товарів (консерви, чай, гірчиця, напої тощо) на 33,4 мільйона карбованців. На жаль, не тільки пані Дуряхіна частує фронтовиків-переможців такою «пільговою продукцією». Як повідомляє у доповідній записці голові Київради Л. Косаківському керівник міського управління у справах захисту прав споживачів В. Шелест, останнім часом лише у двох районах столиці — тому ж Печерському та Ленінградському — у салонах-магазинах з обслуговування ветеранів забраковано і знято з реалізації різного продовольства на 128 мільйонів карбованців. Отже, старим товар підсовують точнісінько за приказкою «на тобі, небоже, що мені негоже».

Обурює й таке: з перевірених 65 салонів-магазинів з обслуговування ветеранів у 43 з них виявлено грубі порушення правил торгівлі — обрахування покупців, приховування дефіцитних продуктів тощо. У всіх районах столиці практично згорнуто обслуговування учасників війни овочами та фруктами, непродовольчими товарами. Нерідко товари, призначені для салонів-магазинів, до них не доходять, пливуть «наліво». І що вже зовсім дивує — у більшості так званих пільгових ветеранських магазинів ціни на 5—10 відсотків вищі, ніж у державній та комерційній торгівлі.

«Аналіз скарг та бесід зі споживачами свідчить, — пише у згаданій доповідній В. Шелест, — що значна частина ветеранів війни не розуміє, навіщо таке «пільгове» обслуговування».

А й справді, навіщо?

Володимир ЧЕРКАС.

***

Від редакції. Чекаємо від голови Харківської міськради Є. Кушнарьова, голови Херсонської облради В. Жолобова та голови Київради Л. Косаківського повідомлень про вжиті ними конкретні заходи для наведення належного порядку у справі обслуговування ветеранів війни, як того вимагають Закон України про статус ветеранів і розпорядження Президента Л. Кучми «Про програму заходів щодо святкування 50-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні».

Спорт

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України» (із Загреба)

Хорвати однією ногою — вже за Ла-Маншем

Збірна Хорватії — збірна України. 4:0 (2:0). Відбірковий матч чемпіонату Європи. 1:0 Бобан, 13; 2:0 Шукер, 21; 3:0 Просинечки, 70, з пенальті; 4:0 Шукер, 79.

Хорватія: Ладич, Юрчевич (Влаович, 80), Ярні, Павличич, Єркан, Білич, Асанович, Просинечки, Шукер, Бобан, Бокшич (Туркович, 74).

Україна: Тяпушкін, Лужний, Телесненко, Букель, Шматоваленко, Мартинов (Орбу,46), Мізін, Калитвинцев, Шевченко, Леоненко, Коновалов.

Попереджено Телесненка, Єркана, Юрчевича, Тяпушкіна.

Судді: Ганс-Юрген Вебер, Клаус Плетенберг, Ганс Волф (усі — Німеччина).

24 березня. Загреб. Стадіон «Максимер». 45000 глядачів.

Після невдачі нашої збірної у стартовому поєдинку з Литвою нашим журналістам мали нагоду поспілкуватися з головним тренером збірної Хорватії Мирославом Блажевичем, який прилетів до Києва , зрозуміло, з якою метою. Тоді він сказав:

— Сьогодні виграли литовці. Але не їх ми боїмося, а українців. Підкреслюю, що до поєдинку з вашою збірною готуватимемося особливо ретельно.

Що ж, підготувалися, як бачимо, хорвати на всі сто відсотків. Навіть більше, розчавивши нашу збірну, мов багатотонний прес сірникову коробку.

Усе того дня сприяло господарям: і тепла, суха погода, і майже повністю заповнені трибуни стадіону (хоч у місті ми не побачили жодної афіші про футбольний поєдинок збірних), на яких усі, окрім 70 вояків з українського батальйону ООН, темпераментно підтримували червоно-білих. А ті відразу дали зрозуміти гостям, щоб не плекали ілюзій.

З першим голом хорвати не зволікали. Як і позаторік у товариському поєдинку на цьому ж полі, прикрощі для українців почалися на горезвісній 13-й хвилині. Але з однією різницею, що тоді відзначився Шукер, а цього разу — Бобан сильним ударом метрів з двадцяти. Втім, Шукер пізніше сказав вагоме слово. Дев'ять м'ячів тепер на рахунку цього чудового форварда за збірну. Напередодні разом із Бобаном під час зустрічі з журналістами в загребському готелі «Інтерконтиненталь» вони впевнено заявляли, що подолають українців з перевагою в три м'ячі. Трохи прорахувалися, як бачимо.

Отож, забивши другий гол сильним ударом лівою після влучної передачі чарівника-Просинечки, Шукер і його компанія під кінець таймуу влаштували собі легкий перепочинок. Але і за таких умов гостроти в діях українських футболістів не помічалося. Адже треба було рухатися, віддаватися боротьбі.

А гравці збірної Хорватії, яку вважаю однією з найсильніших не тільки в Європі, а й у світі, були явно ліпше від наших підготовлені і функціонально, і тактично. Незважаючи на амплуа, вони постійно брали участь у колективному відбиранні м'яча, демонструючи швидкість, чіпкість. Все це спостерігалося на фоні неабиякої впевненості у власних можливостях. Важко було повірити в те, що в другому таймі можливі варіанти, приваблиі для гостей. Трохи пожвавила їхню гру поява на полі донеччанина Орбу, який замінив дебютанта Мартинова. Але картина приреченості, з одного боку, і разючої переваги — з іншого так і не змінилася.

Після зустрічі Мирослав Блажевич сказав, що цей успіх дозволив його підопічним, переступивши через Ла-Манш, однією ногою ступити на англійську землю, де наступного року відбудеться фінал чемпіонату. Другу ногу хорвати збираються поставити завтра після їхнього матчу у Вільнюсі.

Пригнічений результатом і грою команди, Анатолій Коньков привітав господарів з перемогою, сказав, що за допомогою телебачення ми спостерігатимемо їхніми виступами в фіналі, казав також про проблеми зі складом, велику групу травмованих гравців.

— Наше суспільство переживає безліч труднощів, — сказав він. — Тому і футбол зазнає втрат...

Того ж дня в четвертій відбірковій групі грався ще один матч: Італія — Естонія — 3:1 (молодіжні — 7:0).

Напередодні зустрічі національних збірних у містечку Запришич, на стадіоні «Інкер», силами поміряли молодіжні збірні Хорватії та України. І тут перемога господарів — 1:0. Але там спостерігалася протилежна картина. В першому таймі величезну перевагу мали українці. Косовський, Михайленко, Ребров, Кунденок мали багато зручних моментів відзначитися. А одесит Парфьонов на 37-й хвилині не реалізував пенальті. Єдиний гол забив Богдан (57).

Сьогодні на стадіоні «Динамо» в Києві наша молодіжна команда приймає італійців, а о 21.30 на Республіканському стадіоні розпочнеться матч національних збірних Україна—Італія.

	І	В	Н	П	М	О
Хорватія	4	4	0	0	10-1	12
Італія	4	2	1	1	7-4	7
Литва	3	2	0	1	4-3	6
Україна	4	1	1	2	3-6	4
Словенія	3	0	2	1	2-3	2
Естонія	4	0	0	4	1-10	0

Лише результати

Баскетбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Чоловіки. «Київ-Баскет» — «Азовмаш» — 125:96, 147:102, «Будівельник» — ЦСК «Меркурій» — 102:115, 110:81, «Шахтар» — «БІПА-Мода» — 113:95, 121:106, «Нафтохім-Олександрія» — СК «Миколаїв» — 105:84, 98:116.

Хокей. У Софії завершився чемпіонат світу серед команд групи С. Перше місце посіла збірна Білорусі, друге — Казахстану, третє — України. Наші земляки у фінальній частині зіграли внічию — 2:2 з казахами та поступилися білорусам — 1:3.

РЕФОРМИ: ВСЕ НА СПРОДАЖ...

(Початок у «Голосі України» № 31 від 16 лютого 1995 р.).

РЕФОРМИ тривають. Нервових просимо не дивитися — їйде велика приватизація. Якщо вам раптом приверзлося, що їйде вона безладно, без управління й контролю, не хвилюйтеся — так воно і є, і у вас усе гаразд з очима й головою.

Народ у нас не вередливий — годували погано, та добре били; отож уряд не перенапружує м'язів голови й будує ринок за тим самим планом, що й Всесвітню комуну: землю — селянам, фабрики — робітникам, попу — гармонь. Законодавство взяли з республіки Гуляйполе батька Махна: хапай, хто може. А того, хто плутається у реформаторів під ногами, чіпляється з дурними запитаннями, не усвідомлюючи свого щастя, оголошують "хронічним комуністом», якого недолікували.

По-справжньому вірячи в друге пришестя капіталізму, хотів і я записатися до секти шанувальників Піночета, щоб добрим словом і танками прокласти шлях братерської любові до вічнозеленого долара. Проте вірно сказано: велике знання породжує велику скорботу.

Засумував і я, коли дізнався, що понад 70% підприємств, приватизованих у 1974—1978 роках у Чилі (за світлого царювання Піночета), розорилися, ліквідувалися або повернулися в державну власність, рятуючись від банкрутства. В Непалі в середині 80-х, а в Новій Зеландії 1990 року приватизацію зовсім зупинили через те, що недоліків вийшло більше, аніж користі. Схоже, що треба-таки думати, як її проводити, інакше можна й осоромитися.

ДОСВІД інших країн показує, що всілякі ультрарадикальні «великі стрибки», без урахування економічних і соціальних реалій, закінчуються велетенськими втратами, що відкидають реформи далеко назад або взагалі роблять їх неможливими.

Найскладнішим питанням є швидкість і масштаби приватизації. Якщо хочеться все й відразу, то треба лікувати нерви, особливо тим, хто при владі. Серйозні люди знають, що приватна власність — лише один із елементів ринку, і швидкість успішної приватизації залежить не від кількості реформаторів на квадратний кілометр, а від готовності й розвиненості решти ринкових елементів. Розглянемо можливість дії сьогодні ринкових засад.

Свободу підприємництва лише продекларовано в законодавстві, але не забезпечено наявними механізмами вільного й рівного доступу до фінансових і матеріальних ресурсів, ринків збуту, технологій. Про захищеність підприємця і власника багато задушевного може розповісти рекетир чи фермер після чергового підпалу. Ринок неможливий без конкурентного середовища. У нас сильно монополізована й концентрована економіка, яку найближчими роками неможливо перебудувати, а диктатові монополіста ми реально зможемо протиставити лише регулювання цін і тарифів. Це, в свою чергу, призводить до порушення ще одного принципу ринку — еквівалентного обміну. До цього слід додати і глибокі диспропорції між рівнями розвитку, цінами в промисловості й сільському господарстві, та й практично між усіма галузями господарства. Ці об'єктивні, структурні невідповідності, які неможливо змінити водночас жодними лібералізаціями цін. Сьогодні ми, приватизуючи підприємства, виштовхуємо їх не в плідне ринкове середовище, а на смітник, де серед уламків тоталітарної держави на них чатують здичавілі зграї голодних чиновників.

Досвід інших країн показує, що всілякі ультрарадикальні «великі стрибки», без урахування економічних і соціальних реалій, закінчуються велетенськими втратами, що відкидають реформи далеко назад або взагалі роблять їх неможливими.

Розглянемо, які чинники й проблеми накладають об'єктивні обмеження на швидкість приватизації.

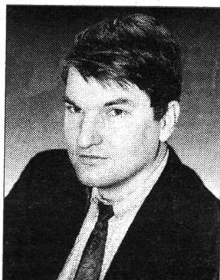
Нерозвиненість внутрішнього ринку капіталу. Тут дається взнаки все: просто недостатність капіталу (держава збанкрутувала, у населення доходи — від карбованця й нижче, іноземці не поспішають вкладати гроші у велику економіку), відсутність механізмів концентрації та перетікання капіталу, а також відсутність елементарної інфраструктури з обслуговування ринку капіталу (банки, біржі, юридичне обслуговування, спецзв'язок). За один рік це не створюється, і типовою є нездатність слаборозвиненого ринку «переварити» величезну кількість власності й ресурсів, викинутих на приватизацію. Це призводить до дуже негативних наслідків, як от: заниження вартості об'єктів (уявити тільки, що власність майже всіх соцкраїн практично водночас викинуто на наддешевий розпродаж), зниження ефективності управління (відбувається «розпорошення» власника або прихід нових некваліфікованих власників), інвестиційно-кредитний «голод» (надто багато об'єктів потребують коштів для модернізації та реорганізації, надто багато розорюються за нових умов), руйнування виробничо-технологічних зв'язків (підприємства одного технологічного ланцюга можуть перебувати у різних власників, плани та інтереси яких часто не співпадають).

Це може спричинити не тільки поглиблення загальної кризи економіки, а й реальне руйнування економічної і воєнної безпеки держави, якщо зачіпають структури життєзабезпечення держави (енергетика, транспорт) або оборонну промисловість.

Консервативність і нерозвиненість законодавства та правових механізмів. Наші керівники ставляться надзвичайно грайливо до права. Це збереглося від планового господарства, де важливою була дисципліна, а правові норми слабко відрізнялися від наказів унтер-офіцера. Ринкова економіка неможлива без наявності справедливих правил гри. Тільки недоумкуватий вкладатиме серйозні гроші в країну, де не визначено прав власника і немає механізму їх захисту, де немає розвиненого банківського, фондового та податкового законодавства, де навіть бухгалтерський облік нестандартний, а справи у суді можуть лежати роками. Це надто серйозні проблеми. Наприклад, у Мексиці приватизація не викликала особливого інтересу ні в своїх, ні в чужих інвесторів, поки 1983 року не було внесено поправки до Конституції. А в Туреччині інвестори добряче навчили озиратися на закон, коли Верховний Суд оголосив приватизацію незаконною.

Не менш серйозним наслідком нерозвиненості правового механізму стає тотальна корупція під час проведення приватизації. Не треба думати, що це наш винахід. У Східній Німеччині та Угорщині керівники органів приватизації пропрацювали менш як рік, а в Аргентині весь уряд відправили у відставку через махінації під час приватизації.

Масова приватизація різко загострює **кадрово-соціальні проблеми.** Перехід величезної кількості підприємств до нової форми власності вимагає такої самої величезної кількості нових спеціалістів: менеджерів, правників, фінансистів, банкірів, рекламних і торговельних агентів, підприємців, інженерів і технологів, які знають міжнародні стандарти і правила. Швидко підготувати їх неможливо; потрібен час не тільки на навчання, а й для набуття ринкового досвіду. Це зачепить, між іншим, і держслужбовців, бо змінюється і

багато функцій держави — від командно-розподільчих до заохочувально-стимулюючих. Як ви гадаєте, чим займається Міністерство торгівлі і промисловості Японії? За хабарі квоти ділить і ліцензії виписує? Не повірите, але не бореться з ринком, а дуже допомагає. Залучає інвестиції, полегшує підприємцям доступ до іноземних технологій і капіталів, забезпечує субсидії, знімає податки, ламає торговельні перешкоди, формує плани розміщення зарубіжних замовлень та збуту японської продукції за рубежем. Захопіть лікарняний халат і підіть до нашого міністерства: попросіть зняти податок і змотатися до Ірану дізнатися, чи не куплять нашого сала, а дорогою зламати якийсь торговельний бар'єр.

Треба сказати, що приватизація на першому її етапі не зазнає сильного опору чиновників і керівників підприємств, бо відбувається легалізація і юридичне оформлення прихватизації. Господар не міняється, а просто вступає в нові права. А велика приватизація зустрічає найжорстокіший опір і гальмування не тільки чиновників, а й верхівки профспілок, робітничих та страйкових комітетів. Причина тут — у переході власності під контроль нових власників, у зменшенні привілеїв і влади старої номенклатури. Використовуючи загострення соціальних проблем, їм удається не лише активно гальмувати, а інколи й відміняти приватизацію. Так сталося, наприклад, у Непалі в середині 80-х, де програму приватизації було цілком згорнуто якраз через соціальну напруженість.

Зміна структури і форми власності автоматично спричиняє зміну структури праці та зайнятості. До проблем безробіття додаються проблеми міграції із регіонів з надлишковими трудовими ресурсами або тих, що переживають спад. Це вимагає створення ринку житла й розвитку будівельних потужностей. Потрібно враховувати й те, що на держпідприємствах висить величезна соціальна сфера, яку неможливо ні закрити, ні передати (місцеві бюджети не витримають); і неможливо уявити приватну фірму, яка безплатно утримуватиме будинки, де живуть конкуренти або просто сторонні люди.

АБСОЛЮТНО недопустимо починати приватизацію без відповідної правової бази. Принципи й механізми приватизації мають якнайдокладніше бути описані в законі. Тільки так ми зможемо уникнути і анархії, і сваволі чиновників.

Зверніть увагу ще на одну кумедну річ. Якщо приватизоване підприємство виживе, то прибуток надійде до приватної кишені, а якщо розориться, то робітникам допомогу з безробіття виплачуватиме держава. Ви бачили те всенародне горе, що зветься державним бюджетом? Не сумуйте — буде ще гірше, на нас чекають нові смішні цифри.

Це аж ніяк не всі проблеми, пов'язані з приватизацією, на кожній з яких можна скрутити в'язи. Чи зможемо ми розробити розумний план приватизації? З цілковитою певністю можна передбачити: ми оберемо найдикіший шлях, без будь-якого плану та методики. Пов'язано це із загальною для всіх країн колишнього соціалізму дитячою хворобою — політизацією економіки. Це справжній рай для авантюристів і безграмотних політиків. Можна витворяти будь-які дурниці й злочини, та тільки не забувати називати їх реформами.

Поки народ вірить у нову казку, він платитиме за все. Потім настає криза, і веселощі вщухають самі по собі.

Ось цікавий висновок Комітету з власності та приватизації Державної Думи Росії: «Наведений аналіз показує, що політика приватизації, яку проводили протягом кількох останніх років, призвела до загострення соціально-економічної кризи і створила умови, що серйозно перешкоджають виходу з неї. Цього можна було б уникнути, якби процес приватизації не був підпорядкований досягненню суто політичних цілей керівництва Держкоммайна...» Можете не сумніватися, що ми оберемо саме російський шлях, який і в нас «призведе до загострення соціально-економічної кризи», ще тяжчої, бо ми злиденніші від Росії. Оберемо точнісінько так само через «досягнення суто політичних цілей», а також тому, що ніколи не вчимося на помилках — ні чужих, ні своїх.

ЧИ ЗМОЖЕМО ми розробити розумний план приватизації? З цілковитою певністю можна передбачити: ми дберемо найдикіший шлях, без будь-якого плану та методики. Пов'язано це із загальною для всіх країн колишнього соціалізму дитячою хворобою — політизацією економіки. Це справжній рай для авантюристів і безграмотних політиків. Можна витворяти будь-які дурниці та злочини, та тільки не забувати називати їх реформами.

І все ж таки, чи є шлях вагоміший і безпечніший? Звичайно. Для вироблення його необхідно позбутися приватизаційного психозу. Приватизувати треба спокійно, балансуючи всіма перевагами й недоліками. Велика безграмотність вважати, що лише приватизоване підприємство може ефективно працювати за ринкових умов. У Бразилії, Франції, Італії, Південній Кореї, Малайзії, Сингапурі високий відсоток державних підприємств, і ефективність їхня не нижча, а інколи — й вища, ніж приватних.

Західні економісти вважають, що на ефективність виробництва більше впливає наявність конкурентного середовища, ніж форма власності. Ніхто не дорікне німцям у небажанні будувати ринкову економіку, але й вони, вкладаючи щорічно понад сто мільярдів марок в економіку Східної Німеччини, приватизують не більш як 300 підприємств на місяць. Я вже не кажу про Великобританію, де при Маргарет Тетчер дуже успішно проводилася програма приватизації, розрахована на 10 років. При цьому приватизувалося 25 підприємств на місяць, дуже продумано і з використанням 22 методів приватизації. Ми, звісно, не маємо змоги так повільно приватизувати, та й розуму у нас на 22 методи не вистачить. Та з чоловічого самолюбства бодай один пристойний метод розробити треба.

Дуже мудро вчинили в Болгарії, де програму приватизації щороку розробляють і затверджують разом із бюджетом, а наприкінці року розглядають виконання. Може, й на нас зійде «прозріння», що приватизація потребує розрахунку і погодженості з фінансовими можливостями держави. Великих витрат потребує не тільки створення і забезпечення роботи органів приватизації, а й створення ринку капіталів, підготовка та перепідготовка кадрів, розробка нормативно-методичних матеріалів. Потрібне буде створення і розширення багатьох державних органів: від експертних з оцінки майна до судових, аби все не вирішувалося стріляниною. Обов'язково слід розробити спеціальний порядок приватизації об'єктів стратегічного значення. У нас є розуміння життєвої важливості паливно-енергетичного, транспортного й оборонного комплексу, але немає законів, що реально їх захищають від бездумного пограбування через приватизацію. Ще небезпечніше недоусвідомлення важливості пріоритетно-наукових і пріоритетно-технологічних об'єктів. У нас не існувало поняття інтелектуальної власності і механізму її оцінки. Наведу кілька цифр. В Україні понад 270 тисяч учених, інженерів і технологів, 130 тисяч працюють у галузі досліджень і розвитку технологій. Близько 30% з них працювали на оборону. Ми маємо понад 1000 науково-дослідних інститутів і понад 2000 конструкторських бюро. Це величезний потенціал, рівного якому немає в багатьох розвинених країнах. Багато наших розробок і технологій випереджають або дорівнюють світовим. Зараз ці науково-технічні установи, за законом, нічим не відрізняються від будь-яких інших об'єктів і оцінюють їх практично за вартістю будматеріалів. Якщо ми їх втратимо, то станемо, в цілковитому розумінні слова, безголовою країною. Причому захищати слід не тільки високі технології, а й традиційні промислові технології. Усі люблять ставити за приклад Японію, та забувають про цікавіший для нас зразок — Італію. Ця країна досягла високого економічного рівня розвитку, застосовуючи традиційні промислові технології середньої складності.

Наша програма приватизації має містити і механізми захисту виробничої кооперації. Тут цікавий досвід Чехословаччини, де дозволено через суд сперечатися за право приватизації, яка подрібнює єдині виробничо-господарські та технологічні комплекси.

Абсолютно недопустимо починати приватизацію без відповідної правової бази. Принципи й механізми приватизації мають якнайдокладніше бути описані в законі. Тільки так ми зможемо уникнути і анархії, і сваволі чиновників.

Ми зараз заплуталися в списках об'єктів, які мають іти під приватизацію і не мають іти. Цей хаос пов'язаний з невизначеністю механізму ініціювання приватизації. Можливі два способи прийняття рішення про приватизацію об'єкта: зверху (уряд, міністерство, фонд держмайна) і знизу (трудовий колектив, інвестор, місцева Рада). Багато країн починало з механізму, що передбачає прийняття рішення зверху, та змушені були від нього відмовитися через крайнє зволікання та неефективність. Тривали безкінечні погодження, консультації, процвітала корупція і прихватизація. Має недоліки і прийняття рішень знизу. При цьому відсутні координація і планування, рішення приймаються стихійно і некомпетентно. Здається золотою серединою такий механізм: рішення щодо приватизації приймається знизу, але згідно з жорсткими правилами і планами, за додержанням яких стежать державні органи. Держава має визначати обсяги об'єктів, які приватизуються, по галузях економіки та регіонах, виходячи з умов керованості економікою, гарантування мінімальної зайнятості і фінансової стабільності. Кількість і переліки об'єктів, які приватизуються, мають розкладатися по регіонах і погоджуватися з місцевими органами влади. Важливість продуманої регіональної політики очевидна. У Донецькій області 5,3 млн. мешканців, а у Чернівецькій — 0,9 млн. У Закарпатській обла-

(Закінчення на 6-й стор.).

Реформи: все на спродаж...

(Початок на 5-й стор.).

сті 13% мешканців старші за 60 років, а в Чернігівській — 25%. Понад 50% населення зайнято у промисловому виробництві. Щонайменше розбалансування спричинить непоправні наслідки, а стабілізуючих ресурсів у нас уже давно немає (ми вже віддаємо на соціальні виплати майже 2/3 бюджетних коштів).

Після того, як держава визна-

НЕОБХІДНО створити спеціальне законодавство проти специфічних зловживань під час приватизації. Так, великою є небезпека створення нових монополій шляхом скуповування однотипних підприємств (маємо сумний досвід тютюнової промисловості). Виникають нові види шахрайства під час оцінки і економічної характеристики об'єктів, при проведенні конкурсів та аукціонів. Кримінальне покарання має встановлюватися за перешкоджання участі в приватизаційних конкурсах і перешкоджання здійсненню прав акціонерів і власників. Час уже створити спеціальні підрозділи й відділи у правоохоронних органах, які спеціалізувалися б на запобіганні правопорушенням під час приватизації.

чить планові рамки того, що вона собі може дозволити у приватизації, має включатися ініціатива знизу. Заявка на приватизацію об'єкта повинна прийматися лише за наявності кількох обов'язкових умов: бізнес-плану, замовлення інвесторів з указанням джерел доходів, плану зайнятості, погодженого з профспілкою чи трудовим колективом. Недопустима нинішня практика приватизації, коли ніхто не знає, навіщо вона потрібна, хто фінансуватиме реконструкцію підприємства, що приватизується, і чи є взагалі хоч якісь гроші у покупця (дуже багато випадків, коли переможець аукціону просто не міг оплатити покупку чи забезпечити запуск підприємства), куди подіти вивільнюваних робітників, особливо у соціально перенапружених регіонах, де кожен був єдиним годувальником сім'ї. Не треба боятися складного механізму подавання заявок. Ця практика успішно зарекомендувала себе у Чехословаччині, де на певні об'єкти подавали до 20-30 базових проектів приватизації, у Мексиці та Ізраїлі, де укладалися договори між новими власниками і робітниками про спільне подолання труднощів перехідного періоду. Якщо цей механізм відсіче непродумані рішення авантюристів і шахраїв, знизить соціальну напруженість, то він сторазово окупить деяке уповільнення приватизаційних процесів.

За наявності чіткого механізму приватизації, у рамках доведених обсягів і планів, рішення щодо приватизації можуть приймати місцеві органи влади по своїх категоріях об'єктів, тим самим розвантажуючи центральні органи і даючи їм можливість виробляти загальноекономічну політику приватизації, здійснювати контроль за додержанням правил приватизації, визначати долю найважливіших об'єктів.

Необхідно створити спеціальне законодавство проти специфічних зловживань під час приватизації. Так, великою є небезпека створення нових монополій шляхом скуповування однотипних підприємств (маємо сумний досвід тютюнової промисловості). Виникають нові види шахрайства під час оцінки і економічної характеристики об'єктів, при проведенні конкурсів та аукціонів. Кримінальне покарання має встановлюватися за перешкоджання участі в приватизаційних конкурсах і перешкоджання здійсненню прав акціонерів і власників. Час уже створити спеціальні підрозділи й відділи у правоохоронних органах, які спеціалізувалися б на запобіганні правопорушенням під час приватизації.

Негарні історії з шахрайськими трастами ще раз довели, що необхідно з випередженням готуватися до виникнення нових специфічних злочинів, а не розраховувати на скрізь винного «дядю Стьопу постового».

Особливу складність являє визначення правового режиму іноземних інвестицій. На жаль, це суто економічне питання надто політизоване. Поширеною помилкою є змішування двох проблем: запровадження новітніх зарубіжних технологій і залучення додаткових капіталів. Гадають, що зарубіжні інвестори, купуючи підприємства, модернізують їх, запроваджуючи новітні технології і методи роботи. На жаль, це відбувається далеко не завжди. Як засвідчила практика, в інших країнах колишнього соцтабору іноземці купували лише прибуткові підприємства, що мали експортний потенціал, і ніколи не купували тих, де потрібні значні вкладення в реконструкцію та модернізацію. Високі технології і наукоємні виробництва практично не створюються. Причин тут кілька: розвинуті країни обмежують відплив новітніх винаходів, технологій та обладнання; підготовка зарубіжного персоналу для роботи з надскладною технікою — надто дорога справа, до того ж ніхто не збирається вирощувати конкурентів за кордоном. Сучасні технології ніхто не дарує, оскільки вони є вирішальним чинником у боротьбі за економічне лідерство, у тому числі й між державами. Понад сто років Японія впертою працею створювала підвалини економічного дива, з 1868 року ведучи послідовну політику освіти населення і ознайомлення зі світовими технологіями шляхом відрядження за кордон на навчання, імпортування найкращих машин і обладнання, запрошення радників і вчених, створення зразкових заводів і фабрик. Треба й нам розробляти національну стратегію економіки, а не влаштовувати дешевий розпродаж країни в надії, що іноземний пан візьме в холопи і навчить на офіціанта.

ІНОЗЕМНИЙ капітал ніколи не стане основним джерелом інвестицій, його треба активно залучати, але не переоцінювати. Зарубіжні інвестиції у колишні соцкраїни невеликі (від 300 млн. доларів у Румунії до 900 млн. доларів в Угорщині). Якщо зіставити ці вкладення з відпливом власних капіталів (не менше 10 млрд. доларів) з країни, то очевидний висновок: найважливішим завданням є залучення в економіку внутрішніх капіталів, що належать нашим власникам.

Заборонно-каральними заходами цього не добитися, ми тільки посилюємо бажання врятувати гроші з дикого краю. Безглуздо також сподіватися, що зарубіжний інвестор почне вкладати в наші гроші, бачачи, що наші підприємці, краще за нього обізнані з внутрішньою обстановкою, активно їх вивозять. До речі, законодавство розвинутих країн спрямоване на стимулювання припливу іноземних капіталів, але вельми жорстко ставиться до самих іноземців, починаючи з візового режиму і кінчаючи обмеженнями на право володіти багатьма видами власності і контрольними пакетами акцій у багатьох секторах економіки. Пішли цим шляхом і колишні соцкраїни, що набули ринкового досвіду: приміром в Угорщині, іноземці не мають права брати участь у первинній приватизації, купувати контрольні пакети акцій фінансових, банківських і страхових організацій, мати у власності землю.

Необхідно також сказати про соціальну справедливість під час приватизації. Ваучерна приватизація найдемократичніша, але й вона не забезпечує автоматичної рівності можливостей усіх громадян. Тут існує два об'єктивних обмеження. По-перше, регіональна нерівність: аграрний захід і промисловий схід, різна структура і густота населення, різний рівень розвитку у великих містах і в провінції. По-друге, існують категорії громадян, активна і кваліфікована участь яких у приватизації обмежена: одинокі громадяни похилого віку, діти-сироти, хворі люди, військовослужбовці, ув'язнені. Ці обмеження долаються за наявності ефективної мережі фінансово-юридичного обслуговування і посередництва, функціонування розвинутого ринку цінних паперів. Як свідчить практика, сподівання на те, що приватні інвестиційні і трастові компанії забезпечать ефективне розв'язання цих завдань, не справдились. Проблема в тому, що помилки й прорахунки у роботі цих організацій, які переживають період становлення, найсильніше б'ють по незахищених верствах населення, котрі їм довірились. Усе це ускладнюється тією обставиною, що в нашій країні легше й вигідніше працювати нечесно. Цьому сприяє відсутність розвинутого ринкового законодавства і загальний хаос безвладдя. Серйозні й чесні компанії просто не можуть протистояти недобросовісній конкуренції шахраїв, які вдаються до ошукування, підкупу й насильства. Сподіватися швидкого поліпшення ситуації не доводиться, недопустимо жертвувати інтересами соціально незахищеного населення, тому необхідно розробити заходи державного регулювання та участі в цих процесах. Це можливо у вигляді участі державних органів влади і місцевого самоврядування в заснуванні інвестиційних компаній чи входження їх до складу спостережних рад, а також створення міжрегіональних фондових бірж та інформаційних центрів, що полегшували б перекидання цінних паперів між регіонами з різними інвестиційними можливостями. Державна участь з метою нормалізації процесів приватизації широко застосовувалась у світі від Канади й Великобританії до Польщі й Румунії. Додаткові гарантії соціального захисту можна створити, і передаючи певну частину акцій підприємств, які приватизуються, до фондів соціального страхування і допомоги, а також місцевим Радам як джерела додаткових доходів на гуманітарні цілі (так зробили в Угорщині).

Контроль і допомога держави вкрай необхідні і для встановлення реальної оцінки майна, що приватизується. Практика засвідчила, що в заниженні вартості зацікавлені як керівники підприємств для полегшення «прихватизації», так і покупці з посередниками для одержання спекулятивного прибутку. Ніякими методами оцінки та інструкціями цього не зупинити, оскільки безліч чинників неможливо врахувати (у нас застаріла бухгалтерія, неможливо вгадати ринкову перспективу багатьох виробництв, не підлягають оцінці чинники місцерозташування, супутньої інфраструктури тощо). Лише організація широкої інформаційної мережі (у тому числі з виходом за кордон), аукціонів, конкурсів і бірж дасть можливість розширити попит і, відповідно, підняти ціни, а це можливо лише за участі держави, оскільки приватний сектор не зуміє розв'язати завдання такої складності, та й не зацікавлений, бо монополія на інформацію — то джерело надприбутків.

Для тих, хто дотягнув до кінця цієї статті, але вже забув початок, хочу коротко сказати головну мораль цієї байки: давайте приватизувати вдумливо — краще маленька рибка, аніж великий тарган. І, дивись, напише про нас літописець: це була перша реформа, від якої не стало ще гірше, а навіть трохи полегшало.

Олександр НОВІКОВ,
народний депутат України, член Контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації.

Так для кого закон не писаний?

НА ВЕРХОВНІЙ Раді України планується заслухати звіт Кабінету міністрів, Президії Верховної Ради, розглянути в другому читанні і прийняти Закон «Про владу», заслухати доповідь Президента. Всі ці події мають дати відповідь на питання про те, який державний устрій та яка форма правління буде прийнята в Україні. Досвід більшості розвинених країн світу засвідчує, що успіх в управлінні державою залежить від чіткого і збалансованого поділу трьох гілок влади — законодавчої, виконавчої і судової. Верховна Рада має остаточно визначитися в цьому.

На наше глибоке переконання, до сфери діяльності Верховної Ради мають бути віднесені дві основні функції — прийняття законопроектів і контроль за ефективністю їх дії та розгляд і затвердження щорічного державного бюджету.

Виконавча влада, у свою чергу, через виконавчу, управлінську вертикаль має забезпечувати державне управління, організовуючи прийняття та впровадження в життя прийняті Верховною Радою закони.

Судова влада покликана займатися розглядом питань додержання законності як громадянами і їхніми об'єднаннями, так і органами державної влади, виявлення порушень законів та встановлення міри відповідальності за це.

На жаль, не всі народні депутати поділяють цю точку зору, деякі з них вважають, що Верховна Рада має обіймати всю повноту влади, в тому числі судову і виконавчу. Саме в результаті такої позиції час від часу на розгляд Верховної Ради ще й досі потрапляють питання, розв'язання яких лежить за межами її повноважень.

Як приклад можна навести розгляд питання про порушення чинного законодавства під час виборів та формування Черкаської міської Ради народних депутатів, що був ініційований Комісією ВР з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування.

Результати розгляду цього питання були прокоментовані головою цієї комісії О.Стешенком в статті «Для кого закон не писаний» («Голос України» від 02.03.95 р.).

Вже сама назва винесеного на розгляд питання викликає, пробачте за тавтологію, два питання. Якщо є «... порушення чинного законодавства...», то чому цим має займатися Верховна Рада — адже це пряма функція суду, а якщо ця колізія пройшла через усі судові інстанції (що, до речі, не зовсім так), то чому це питання виносить Комісія з питань державного будівництва, а не профільні комісії з питань законності та правопорядку і з питань судової реформи. Можливо, якби цю проблему розглядали саме ці комісії, то не з'явився б у проекті постанови пункт, зовсім не врегульований чинним законодавством (п. 5. Запропонувати Черкаській обласній Раді... на період підготовки і проведення виборів депутатів... здійснювати керівництво відділами і управліннями виконкому Черкаської міської Ради). Саме про законодавчу невврегульованість цього, а не про щось інше говорив у своєму виступі на сесії М.Сирота.

В статті О.Стешенко наводить рішення суду щодо визнання повноважень лише голови міськради В.Олійника, а в проекті постанови пропонує припинити повноваження не лише голови, а й усіх депутатів міської Ради. То де ж логіка?

І взагалі, чи сприяють консолідації всіх сил парламенту такі наведені в статті коментарі виступів колег-депутатів: «... вони (очевидно, незгодні з О.Стешенком депутати) всіма засобами намагаються перешкодити ВР прийняти рішення, яке відповідало б закону, захищали законність...», «... деякі депутати... фальсифікують факти, самі демонструють необізнаність з елементарними положеннями чинних законів.., перекручують вимоги законів...» Звинувачення, як бачимо, серйозні, але грунтуються вони, головним чином, на окремих, витягнутих з контексту виступів, фразах незгідних з думкою Олександра Миколайовича депутатів. І вже зовсім не зрозуміле з правової точки зору, хоча зрозуміле з позиції особистої політичної заангажованості автора статті-коментаря, переведення ним розгляду цього питання в політичну площину: «Всі вони (тобто, ті депутати, що висловили іншу, ніж О.Стешенко, точку зору) мають безпосереднє відношення до фракцій і груп, якщо можна так висловитися, «демократичної спрямованості». Мовляв, бачите, які вони, так звані «демократи». Базікають про законність, про правову державу, а як до діла... От вам і готова відповідь на питання: «Кому закон не писаний?»

Хай воно і гикнеться нашому шановному колезі-опоненту, але ми, як і раніше, твердо переконані, що і писаний і неписаний закон передбачає: розглядати порушення чинного законодавства в правовій державі має лише суд. Саме тому М.Сирота звернувся з депутатським зверненням до Голови Верховного Суду України В.Бойка з проханням винести остаточне кваліфіковане рішення по ситуації, яка склалася в Черкаській міській Раді народних депутатів. Інакше, якщо питання про встановлення порушень чинного законодавства і винесення відповідних рішень з цього приводу візьме на себе Верховна Рада, то її завалять такими справами, адже незадоволених результатами виборів можна знайти в кожному виборчому окрузі, а функції у Верховної Ради зовсім інші.

Верховна Рада, в межах власної компетенції, має аналізувати такі питання лише з точки зору правової недосконалості закону і вносити відповідні зміни й доповнення, які поліпшили б ефективність його дії.

А ми, народні депутати України, маємо, зрештою, зрозуміти, що не чергових політбоїв чекають від нас наші виборці, а злагодженості і цілеспрямованої роботи з підготовки і прийняття тих винятково важливих питань, законів у галузях економіки, соціальної сфери, законності і правопорядку, які змогли б привести нашу державу до так давно очікуваного успіху.

Олександр КАРПОВ,
Михайло СИРОТА,
народні депутати України.

Приватизація в Україні чи приватизація України?

РОЗГЛЯДАЮЧИ ПРОБЛЕМИ приватизації в Україні, треба, очевидно, дати відповіді на декілька запитань. Чи конче потрібна приватизація в Україні сьогодні? Чи відповідає цей процес ментальності більшості населення України, маючи на увазі адекватність ментальності як об'єктивний чинник, як необхідну й достатню умову впровадження приватної форми власності в Україні?

Чи можна розглядати цю проблему у відриві від інших суспільних проблем, починаючи з того, що навряд чи розумно, не визначивши суспільну модель держави, не маючи Основного Закону, себто Конституції, розробляти закони нижчого порядку, які регламентують події вищого порядку, а саме диктують соціальний політичний устрій держави?

Чи має право керівництво України на чистий експеримент без серйозних обгрунтувань, без опрацювання певної кількості моделей економічного й соціального устрою держави, не враховуючи те, що всі експерименти із суспільством і економікою не мають зворотного характеру, експериментувати тоді, коли економіка України вже нижча від будь-яких рівнів?

Чи має право керівництво на «процес заради процесу», «реформування заради реформування», навіть з оглядом на те, що це певний елемент зовнішньополітичної гри, орієнтований на отримання як дивідендів економічної підтримки США, Канади, країн Західної Європи?

І чи доцільно розраховувати на цю допомогу, коли поряд з політичним «повіюванням» — цілковита відсутність державних гарантій для зарубіжних інвесторів, безглуздість податкового, митного, валютного законодавства?

УКРАЇНА роззброюється, Україна під диктовку Заходу «реформує», а фактично нівечить власну економіку. А нині ще й втілюється геть безглуздий, щоправда, тільки на перший погляд, механізм приватизації. З другого боку, цей механізм дуже розумний і корисний для вельми цікавого конгломерату сановних осіб, комерційних структур, банків, корпорацій, міжнародних промислово-фінансових велетнів, політичних, економічних, стратегічних інтересів держав, серед яких стільки «патріотів» тут і «друзів України» — там.

Аналізуючи все, що відбувається, хочеться сказати: «Панове, про яку незалежність йде мова?! Хіба ви не помітили — Україну приватизують!!!» Так воно й є, і бути Україні просто «банановою», якщо, звісно, не загальмує цей процес громадянська війна — теж «чудова» альтернатива.

Але сьогодні не до жартів.

Останнє й головне питання. Чи є вихід з кризи? Якщо є, то який? Потрібна приватизація чи ні? Якщо так, коли і з яким механізмом?

Вихід є.

Якщо вже товариш Ульянов-Ленін свого часу зміг переступити через власні політичні амбіції і не тільки зрозумів, а й фактично домігся введення нової (а фактично старої) економічної політики, то керівництву України, серед якого практично всі ключові посади обіймають представники партійно-радянського апарату і ВПК, сам Бог велів перестати гратися в реформи і перейти до введення на певний перехідний період старої економічної політики з елементами планування, адміністрування й доцільного диктату.

Казати, що тим самим Україна зупиняється на якомусь новому шляху, немає сенсу. Україна ще нікуди не йшла — вона тупцювала на місці, втрачаючи економічний потенціал і доводячи себе до стану глибокої кризи.

Відповідно до відомого шахового правила «хто не має стратегії — неодмінно програє», не маючи ні економічної, ні політичної моделі суспільства, рухаючись за течією, відмовившись у той же час від не таких уже зовсім неефективних механізмів попереднього 70-річного періоду, Україна набула єдине — цілковитий занепад в усіх галузях матеріального виробництва, і особливо в соціальній сфері. Держава перестала виконувати свої функції. Вона не може захистити своїх громадян, ні задовольнити бодай нагальні їхні потреби, навіть примітивно матеріальні, не кажучи вже про духовні, держава фактично не гарантує ані права на працю, ані на охорону здоров'я, ані на пенсійне забезпечення. А якщо до цього додати, що ця держава вже чотири роки живе без Основного Закону, то лишається запитати — а чи є ця держава? Або чи є це державою?

Після чотирирічного «реформування» зі всього задекларованого ринкового різнобарв'я на сьогодні маємо єдиний справді ринковий механізм — це саме ринок-базар; єдиний різновид біляринкових відносин — це соціальну спекуляцію, яка є основою діяльності більшості комерційних структур; у сфері фінансових опрацій — оскаженіле — 300—400-відсоткове банківське кредитування і шахрайський селенг на зразок «МММ». Про який ринок цінних паперів, про які реформи, про яку приватизацію може йти мова в країні, яка не має товарного насичення ринку, не має забезпечення своєї грошової маси, в якій фактичною грошовою одиницею є грошова одиниця іншої держави.

Звідси випливає, що першою умовою виходу з кризи є нагромадження власної товарної маси за рахунок відновлення роботи всіх галузей народного господарства на засадах командного адміністрування з елементами, тільки з елементами, ринкової економіки.

Чотирирічний досвід показав, що ні керівні, ні наукові, ні інженерні кадри, ні населення ні професійно, ні ментально не готові до переходу до капіталістичних відносин.

Друге. Треба прийняти звід законів України, без чого неможлива ні розбудова, ні відбудова держави.

Третє. Приватизацію в Україні треба зупинити, і всі акти приватизації, окрім тих, що стосуються житлового фонду, мають бути анульовані.

Але це не означає, що Україна має відмовитись і відмовляється від ринкових реформ і переходу до суспільної моделі, в основі якої буде приватна власність.

Ні. Це означатиме тільки, що Президент і Верховна Рада знайдуть у собі гідність і мужність визнати й виправити стратегічні помилки не так свої, як своїх попередників, і, головне, що вищезазначена реформація відбудеться цивілізовано, маючи в результаті здорову економіку і суспільний лад, а не мафіозне верховенство і соціальні катаклізми.

Приватизація в Україні має обов'язково відбутися, але не похапцем, не в режимі «колективізації», а після завершення періоду відбудови всіх сфер суспільного виробництва, стабілізації грошової одиниці, насичення товарного ринку, створення законодавчої бази, яка буде реальною гарантією не тільки рівних стартових можливостей для всіх громадян України під час переходу до нового економічного механізму в державі, а й, головне, гарантією ефективного функціонування цього механізму.

Який має бути механізм приватизації?

Головним принципом його має стати те, що кожний громадянин України, незалежно від професійної належності, віку, соціального статусу тощо, повинен отримати рівну з іншими громадянами України реальну частку державного майна і мати можливість ефективно й повноцінно використати її.

Тому не може бути ні поділу на «малу» й «велику» приватизацію, поділу на належність чи неналежність до «трудових колективів» (а що, в лікарні чи в школі — не трудовий колектив?), ні поділу на «орендаря» чи «неорендаря» (що,

ЧОТИРИРІЧНИЙ досвід показав, що ні керівні, ні наукові, ні інженерні кадри, ні населення ні професійно, ні ментально не готові до переходу до капіталістичних відносин.

ті, хто за рахунок зв'язків або чогось іншого зумів узяти в оренду своє підприємство чи магазин і т.ін., вкладали туди власні кошти, переобладнували?).

Ні. Кошти вкладено державні, власність була загальнодержавною, а отже, загальнонародною. А розмови про те, що працівники підприємства розбудовували його, їхньою працею створено нові корпуси і т.ін., не мають сенсу, бо, по-перше, ділять не блага, не заслуги, а загальнодержавне майно, а, по-друге, коли вони працювали на своєму підприємстві, їх хтось лікував, навчав їх і їхніх дітей, обслуговував і т.ін. Ми всі були і є платниками податків, і майнові права усіх громадян однакові.

Отже, по-перше, потрібно оцінити загальну вартість майна, що підлягає приватизації в державі, і не в умовних карбованцях, а в твердій валюті, щоб кожний громадянин України знав, якою сумою визначається його частка майна. Кожний громадянин повинен мати можливість розпорядитися цією сумою на власний розсуд. Це ж нонсенс, що громадянин має право вкласти свій сертифікат тільки в один об'єкт. Він повинен мати можливість вкласти свої кошти, саме приватизаційні кошти, а не сертифікат, і в кілька об'єктів, звісно, в межах належної йому приватизаційної суми.

Щоб запобігти шахрайству в процесі приватизації, вкладання коштів має бути адресним, а не через посередництво трастових компаній.

Трастові компанії мають право на існування тільки в справжньому правовому просторі, а Україна, на жаль, поки що — в іншому просторі.

На жаль, очевидно, що після закінчення приватизації в сьогоднішньому варіанті піде процес перепродажу трастовими компаніями пакетів акцій, придбаних за сертифікати громадян, іншим комерційним структурам, причому скоріш за все склад засновників фірми-продавця і фірми-покупця буде однаковий, навіть якщо й не однаковий, то головне, що в громадян на руках замість майна чи дивідендів залишиться лише сертифікат «трасту, який лопнув» (О'Генрі в чистому вигляді).

Тому — тільки адресне вкладання майнових коштів безпосередньо в конкретний об'єкт.

Для того щоб громадянин знав, куди можна вкласти свої майнові кошти, він повинен мати відповідну об'єктивну інформацію щодо об'єктів не тільки свого регіону, а й усієї України. Для того щоб для громадянина це був свідомий процес, він повинен мати можливість отримати кваліфіковану консультацію. Крім того, бажано, щоб громадянин мав певні гарантії, що він не вкладає свої кошти, наприклад, в об'єкт, якого не існує. Всі ці функції інформування, консультування, надання гарантій, якісного обслуговування могла б здійснювати мережа державних регіональних майнових (саме майнових, а не сертифікаційних) центрів з відповідними міськими й районними філіями. До речі, ось одне із серйозних джерел поповнення бюджету.

Нині є чотири основні категорії об'єктів приватизації:

а) об'єкти «малої приватизації» — в основному підприємства торгівлі та сфери побуту;

б) об'єкти «великої приватизації» — в основному промислові підприємства;

в) житловий фонд;

г) земля.

Незрозуміло, щоправда, чому як належне громадянам України майно не розглядають власні кошти колишніх державних банків, як-от: «Промбудбанк» (нині «Промінвестбанк»), «Агропромбанк» (нині банк «Україна»), «Житлобанк» (нині «Укрсоцбанк») і т.ін., які однієї прекрасної миті, за помахом якоїсь «чарівної палички», стали акціонерними, зберігши при цьому всі свої (а точніше, державні, тобто загальнодержавні) авуари.

Та повернімося до об'єктів.

По-перше, об'єкти груп а) і б) доцільно звести в одну як об'єкти, що дають прибуток.

Отже, маємо три групи:

а) об'єкти, що дають прибуток;

б) житловий фонд;

в) земля.

Ясно, що сума: вартість майна групи а) + вартість майна групи б) + вартість майна групи в) у грошовому виразі в кожного громадянина України має бути однакова. Саме сума, а не її складові. Розглянемо нюанси.

Забезпеченість житлом у громадян різна — щодо метражу, якості квартир, розташування. Частина громадян, що проживає в службових квартирах, малосімейних гуртожитках, в несімейних гуртожитках, взагалі не забезпечені ніяким житлом. Певне, буде справедливо, що кооперативні квартири, приватні будинки в сільській місцевості в даному разі не розглядатимуться — буде враховано тільки державний або комунальний, житловий фонд.

Об'єкти групи а), зрозуміло, мають різний ступінь прибутковості.

Об'єкти групи в) також мають різну якість, зокрема за такими показниками: склад грунту, районування, забезпечення водою, ступінь близькості до населених пунктів, транспортних магістралей, підприємств із шкідливим виробництвом, екологічні параметри і т.ін.

Тобто зрозуміло, що, по-перше, має бути виведено реальну норму середньої забезпеченості житлом на одного громадянина України.

По-друге, реальна норма середньої забезпеченості земельними площами на одного мешканця України. І далі — розроблено систему коефіцієнтів, яка дасть змогу з урахуванням усіх характеристик об'єктів визначати його вартість у грошовому вимірі.

Далі дія механізму така:

Громадянин вправі вибирати, як він хоче розпорядитися своїми коштами. Якщо він хоче приватизувати квартиру, або вже приватизував, — після оцінки вартості його квартири суму цієї вартості вилучити з належної йому суми. Залишок суми він може вкласти в об'єкти груп а) і в).

До речі, що стосується об'єктів групи а). Якщо приймуть механізм продажу акцій, то треба буде контролювати, щоб залишок суми був більший від вартості однієї акції вибраного громадянином об'єкта (ясно, що вартість акцій різних об'єктів буде різна). Якщо приймуть більш гнучкий механізм вкладання грошових паїв, то тоді громадянин матиме можливість вкладати у обраний об'єкт будь-яку суму грошей.

І ще один дуже важливий нюанс. Об'єкти групи а/ не відповідатимуть своїй назві, тобто не будуть прибуткові, якщо не матимуть власних обігових коштів. Кредитні кошти за наявних кредитних ставок не дають можливості нормально функціонувати і розвиватися підприємствам будь-якої сфери. Тому 20 відсотків реальної вартості кожного об'єкта групи а) вилучають від загальної суми вартості майна, що підлягає приватизації і, виходячи з якої, визначають належну кожному громадянинові України суму майнових коштів.

Ця 20-відсоткова частка майна кожного об'єкта групи а) залишається в розпорядженні державного регіонального майнового центру, на території якого розташований об'єкт, з метою продажу цього майна з аукціону.

Щоб запобігти зловживанням під час продажу цього майна, встановити норму, що початкову ціну на кожний об'єкт затверджують на сесії відповідної Ради народних депутатів і вона не може бути нижча від 5-разового розміру визначальної вартості.

Під час приватизації об'єктів агропромислового комплексу передбачити можливість приватизації громадянами за майнові кошти і на аукціонній основі сільськогосподарської техніки, яка може бути вилучена з цілісних агротехнічних комплексів.

Зрозуміло, що запропонований механізм потребує великих витрат і на створення мережі регіональних майнових центрів з комп'ютерною системою (адже вони повинні працювати в реальному часі і з реальною інформацією); і на проведення оціночних робіт; і на створення Кадастру земель України і т.ін. Але це єдина, певне, на сьогодні вже унікальна можливість не зробити фатальної помилки, яка коштуватиме Україні незалежності, а народу України — можливості бути повноцінними громадянами повноцінної держави.

А КРЕДИТИ обов'язково прийдуть, але тільки тоді, коли ми покладемо край політично-юридичному блюзнірству, коли права людини стануть реальними правами, а не словесною декларацією, коли потенційні інвестори і кредитори зрозуміють, що маємо справжній державний механізм, чітку суспільну і економічну модель, знаємо, яким шляхом до неї йти, що просування до неї, нехай і повільне, але безповоротне, і гарантією цього є чітка й незмінна (!) законодавча база. І що, нарешті, ми не даємо більше пошивати себе в дурні, бо достатньо знаємо, розуміємо і вміємо — себто ми — гідні партнери і з нами можна мати справу.

Приймати ці важкі рішення потрібно, бо те, що відбувається сьогодні, — це не приватизація в Україні, це — приватизація України!

Тарас КИЯК,
народний депутат України.

Володимир КУЛІШ,
референт, старший науковий співробітник Інституту економіки НАН (Чернівецька філія).

Володимир ЗАТУЛОВСЬКИЙ,
заступник керуючого ТВО «Меркурій», референт народного депутата України Т.Кияка.

ВЕРХОВНА РАДА — НЕ МІСЦЕ ДЛЯ РОЗВАГ

Про участь народних депутатів України у засіданнях Верховної Ради України та дотримання ними норм депутатської етики

З 15 ВЕРЕСНЯ минулого року по 1 березня цього року, як свідчать дані відділу обслуговування пленарних засідань, лише 20 народних депутатів узяли участь у кожному з 74 проведених засідань. Решта депутатів з різних причин пропустили 15,7 відсотка, що рівнозначне відсутності всього складу депутатського корпусу на 9 пленарних засіданнях. 323 депутати, з яких 240 працюють у ВР на постійній основі, не брали участі у пленарних засіданнях без будь-яких письмових повідомлень про це Голови чи заступників Голови Верховної Ради України через Секретаріат.

Найбільшу кількість пропусків з невідомих причин серед депутатів, які працюють на постійній основі, допустили Олександр Новіков, Сергій Чейпеш, Володимир Чемерис.

У той же час за повідомленням бухгалтерії Управління справами Верховної Ради України народні депутати в більшості випадків одержували заробітну плату у повному обсязі незалежно від присутності на сесії. Так, вибіркове порівняння за січень цього року даних реєстрації з табелями, підписаними головами постійних комісій, свідчить про їх очевидне протиріччя. Наприклад, народний депутат Костянтин Піскуновський пропустив за січень з невідомих причин 8 пленарних засідань, Тарас Стецьків — 5, Олександр Новіков — 3, але в табелях стоять позначки, що вони були присутні на роботі і їм заробітна плата нарахована в повному обсязі. Більш того, з 23 постійних комісій Верховної Ради станом на 6 лютого 1995 року три (з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства; з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин; з питань економічної політики та управління народним господарством) взагалі не подали табелів про фактично відпрацьовані кожним депутатом дні. Тому постійна Комісія ВР з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів вимушена була окремим депутатам запропонувати повернути до каси кошти, отримані за невідпрацьовані дні.

Майже третина всіх пропусків з невідомих причин припадає на 83 народних депутатів (із загальної кількості 91), які, за станом на 28 лютого ц.р., не перейшли на постійну роботу до Верховної Ради України. Серед них: Валерій Бабич, Руслан Боделан, Віктор Гладуш, Валерій Горбатов, Віктор Пинзеник, Сергій Терьохін, Роман Шпек, Володимир Щербань.

Відповідно до частини 2 ст. 4. 1. 8. Регламенту Верховної Ради України, наша комісія, на підставі аналізу даних про присутність народних депутатів на пленарних засіданнях за вересень—листопад 1994 року, заслухала пояснення з цього приводу народних депутатів Сергія Головатого, Юлія Іоффе, Михайла Чечетова, Анатолія Голубченка, Григорія Сидоренка, а також звернулась до голів 12 постійних комісій Верховної Ради з проханням з'ясувати причини відсутності на пленарних засіданнях народних депутатів — членів відповідних комісій, які зробили найбільшу кількість пропусків з невідомих причин. На пропозицію нашої комісії результати цього аналізу розглянуто Президією та сесією Верховної Ради України, вони були оприлюднені в пресі.

Завдяки цьому та іншим заходам за останні 3 місяці питома вага пропусків з невідомих причин в загальному обсязі всіх пропусків зменшилася з 50 до 42 відсотків.

Разом з тим загальна кількість пропусків за час третьої сесії зросла з 15,2 до 16,0 відсотка, і в першу чергу за рахунок причин, які зазначені як поважні. Під час пленарних засідань другої та третьої сесії 205 разів народні депутати виїжджали у відрядження, у тому числі й закордонні, 101 раз були зайняті на роботі, 25 чоловік перебували у відпустках, внаслідок чого ними допущено майже 43 відсотки всіх пропусків.

Як відомо, відповідно до вимог Регламенту, однією з головних підстав для відсутності депутата на засіданнях є виконання ним доручення Верховної Ради або її органів, якщо про такі доручення було прийнято відповідне рішення. В той же час вивчення даних про відрядження тільки за січень ц.р. свідчить, що кожен третій депутат перебував у них, не маючи на те доручення Верховної Ради або її органів.

Більш як третина загальної кількості всіх пропусків припадає на народних депутатів, які не перейшли на постійну роботу до Верховної Ради. Найбільше їх зробили народні депутати Едуард Гурвіц, Юрій Карасик, Олександр Стоян.

Комісія підтримала звернення фракції комуністів про перехід депутатів на роботу до Верховної Ради на постійній основі. Ми звернулися до всіх комісій з проханням розглянути і підтримати його.

Вдруге написали також прохання до Президента України, щоб він запропонував усім депутатам, які працюють у виконавчих структурах, визначитись, де їм бути.

В ході вивчення питання виявлено також деякі порушення вимог Регламенту Верховної Ради України. Зокрема, під час пленарних засідань набула масового характеру практика передання персональних карток для голосування іншим депутатам. Вибіркове порівняння даних реєстрації і результатів поіменного голосування на одному й тому ж пленарному засіданні свідчить, що часто в голосуванні брало участь більше народних депутатів, ніж їх було зареєстровано. Такий стан справ може поставити під сумнів правомірність деяких рішень, прийнятих Верховною Радою. Напевно, не треба нікого переконувати в тому, що чинна процедура голосування не усуває можливості використання депутатами під час реєстрації і голосування двох пультів, що є порушенням Регламенту, і має бути змінена.

Деякі народні депутати припускаються порушень етики проведення пленарних засідань, вживають некоректні і образливі висловлювання як щодо своїх колег, так і щодо керівництва Верховної Ради і уряду, привласнюють собі право давати оцінку поглядам інших депутатів, а також вставанням, оплесками, вигуками, блокуванням трибуни і мікрофонів, відмовою від реєстрації і голосування створюють перешкоди у проведенні засідань. З цих питань до комісії за час її роботи надійшло більш як 90 звернень і скарг від народних депутатів, виборців, установ і організацій. Значна частина з них стала предметом обговорення на засіданнях комісії, яка засудила такі дії, а до осіб, що припускалися порушень норм депутатської етики, вживали відповідні заходи впливу, про що повідомлялося в пресі. З цього приводу готуються також відповідні зміни і доповнення до Регламенту Верховної Ради України.

Для нормальної роботи парламенту необхідно:

щомісяця подавати на розгляд Верховної Ради інформацію про участь народних депутатів України у засіданнях Верховної Ради, постійних комісій та дотримання ними норм депутатської етики із заслуховуванням пояснень і прийняттям відповідних постанов;

до розв'язання питання про перехід усіх народних депутатів на постійну роботу до Верховної Ради України запропонувати головам комісій та керівникам фракцій здійснити заходи щодо забезпечення присутності цих депутатів на пленарних засіданнях і засіданнях комісій;

головам постійних комісій організувати щоденний облік присутності на роботі народних депутатів, які працюють на постійній основі, своєчасно подавати відомості про фактично відпрацьовані кожним депутатом дні, а секретарям комісій, як це передбачено Регламентом, регулярно повідомляти Секретаріат Верховної Ради України про випадки відсутності депутатів у зв'язку з виконанням ними у сесійний час доручень Верховної Ради України або її органів;

керівництву Верховної Ради України, головам постійних комісій обмежити дозвіл на відрядження та відпустки народних депутатів під час проведення пленарних засідань, а також поїздки за кордон, за винятком офіційних візитів;

бухгалтерії Управління справами Верховної Ради України суворо дотримуватися вимог Регламенту про те, що дані про реєстрацію депутатів є підставою для нарахування виплат депутату за час участі у пленарних засіданнях.

Юрій ЦЕЛИХ,
голова підкомісії з питань депутатської етики постійної Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів.

Центр і регіони — загальні компроміси для загального блага

ПІСЛЯ глобальних політичних змін в останнє десятиріччя на Сході Європи та на просторах колишнього СРСР з'явилося майже два десятки нових держав із власними внутрішніми та зовнішніми проблемами. Закладаючи нові відносини між державними інституціями та виборними представницькими органами, самого бажання розв'язувати проблеми, звичайно, замало. Потрібна відповідно науково обгрунтована стратегічна лінія державного будівництва, прийнятна і зрозуміла для широкого загалу.

Три роки потрібно було Україні, щоб нарешті впритул підійти до розуміння неможливості подальшого існування системи Рад у теперішньому їх вигляді «російської матрьошки», коли Рада місцевого рівня підпорядкована Раді обласного, а та — Верховній Раді. Потреба у створенні жорсткої виконавчої вертикалі — тема багатьох сьогоднішніх дискусій. Чи можлива вона без унітарного державного устрою?

Перший елемент федералізму з'явився з появою в Україні поки що наявної Автономної Республіки Крим. Світовий досвід засвідчує: федеративний устрій добре діє там, де є стабільна ефективна економіка. Переконаний, ФРН допоміг піднятися з руїн до теперішніх висот не федеральний земельний устрій, як про це інколи кажуть, а освіченість та працьовитість німців, які, до речі, не вибирали свого державного устрою. Його нав'язала їм англо-американська окупаційна влада, як пересторогу відродженню сильної централізованої влади, адже фашизм був тільки-но розгромлений і страх перед його реанімацією був надто великий.

Не випадково у президентському проекті закону про державну владу та місцеве самоврядування немає навіть натяків на федеральний устрій, хоча серед розробників закону були палкі його прихильники. Одне діло вести про це розмови перед харківським істеблішментом і зовсім інше — працюючи в президентській адміністрації.

Навіть коли закон приймуть, то цього для розв'язання проблеми буде недостатньо. Є певна розкладка сил та інтересів, бажання регіональних еліт самим, без указки з Києва, розпоряджатися місцевими ресурсами. Передовсім маю на увазі індустріальні області, яким міжобласний розподіл, як правило, не на їхню користь, ніколи не був до вподоби. Послабити проблему регіоналізації України можливо через введення інституту самоврядування, адже більшість промислових міст небезпідставно вважають себе донорами обласних бюджетів. Уже з'являються елементи протистояння на рівні керівництва міст та обласних центрів, яке треба розв'язувати тепер, не заганяючи проблему вглиб.

Простих рішень немає. Питання децентралізації турбує не лише українських політиків, а і їхніх західноєвропейських колег. Поділ влади та повноважень між центром, областю і самоврядним рівнем — містом, селищем — має бути взаємоприйнятний і достатній у розділі повноважень та податкових відрахувань до бюджетів різного рівня. І тут постає питання: чи обов'язково для розв'язання регіональних питань Україні потрібен федеративний устрій? Адже федеральна одиниця — це вже держава, яка може мати свої символіку, міністерства та інші атрибути. Невже нас нічого не навчили події, пов'язані з Кримом? Будучи переконаним противником виборів голів обласних Рад безпосередньо населенням, не можу не визнати, що все ж ці вибори відбулися, і колишні претенденти, а теперішні голови давали своїм виборцям відповідні обіцянки. Тепер ніхто не має морального права забрати в них можливість вирішувати. Якщо навіть український парламент прийняв би рішення про перехід України на федеративний устрій, то навряд чи зуміли б його впровадити.

Є дві точки зору федералістів на цю проблему. Перша — надати статус федеральних одиниць історичним регіонам України — Галичині, Слобожанщині, Таврії та деяким іншим. Для цього доведеться скасовувати, збільшувати нинішні області, що ставить під загрозу існування з добрий десяток апаратів обласних Рад, і тому завдання практично неможливе. Інший варіант — надання цього статусу нинішнім областям, що, на мою думку, суперечитиме будь-якій логіці. В передвоєнні роки мою рідну Сумську область утворили штучним сполученням шматків трьох областей — Чернігівської (Полісся), Полтавської і Харківської (Слобожанщина). Утворено цю область було, як я розумію, для поліпшення державного управління територіями. Надавати їй нині статус держави немає жодних підстав — ні історичних, ні етнічних, ні якихось інших.

Мудро розв'язавши проблеми державного устрою України, ми вирішимо не тільки багато наших сьогоднішніх питань, а й позбавимо від багатьох непорозумінь наших дітей та внуків.

Володимир ТКАЧЕНКО,
народний депутат України.

Життя Рад

У заложниках в іноземної держави

опинилися мешканці й орган місцевого самоврядування селища Сергіївки, розташованого начебто й на українській землі. Хто їх визволить?

З А ЧАСІВ «Союзу непорушних республік свободних», коли за порухом мізинця вождя переселяли із споконвічних місць помешкання цілі народи, подія, що сталася в тільки-но поверненій королівською Румунією й приєднаній до України Південній Бессарабії, взагалі не варта була уваги. Така собі дрібничка: 18 грудня 1940 року заступник голови Раднаркому СРСР Розалія Землячка підписала листа: «Раднарком Союзу РСР не заперечує проти передачі Раднаркомом УРСР у відання Наркомздраву Молдавської РСР курортів Сергіївка і Акимбет Ізмаїльської області УРСР». Відтоді скільки он часу проминуло. Ізмаїльська область давно вже влилася до Одеської, а мешканцям Сергіївки й досі гірко гикається від невідомо ким виявленої ініціативи (Землячка ж бо написала лиш «не заперечує проти передачі»).

Особливо ускладнилося життя в селищі після того, як Союз розпався: тутешній люд є начебто громадянами України, а змушений коритися законам і наказам іншої держави — Молдови. Навіть створення 20 літ тому власної селищної Ради не змінило становища, бо ж була вона завжди безправна, декоративна, можна сказати, — всі питання вирішували тут з Кишинева чи його ставленики. Мало що змінилося і після проголошення незалежності України, прийняття законів про місцеві Ради та місцеве самоврядування. Хіба що одне: селищна Рада перестала миритися з

В УКРАЇНІ, певен, більше немає такої місцевої Ради, як наша, Сергіївська, — каже її голова Валерій Шишков. — Адже 95 відсотків всієї власності на території селища належить іноземній державі чи, тепер можна стверджувати й так, є спірною. Мало того, навіть сама земля, на якій розташоване селище, нині невідомо чия. За українськими законами нібито наша, селищної Ради, та розпоряджається нею хто хоче і як хоче — й ми нічого не можемо вдіяти. Пишемо листи, посилаємо ходаків до Одеси, Києва, Кишинева — й мов на глуху стінку натикаємося...

кричущою дискримінацією.

Ситуація справді до безглуздя унікальна. Взяти ту саму землю. 631 гектар її, а саме така за багатьма документами територія селища, — свого часу було передано в користування Управлінню курорту «Сергіївка» — державної структури Молдови. Воно було наділене функціями генерального забудовника, надавало ділянки під спорудження санаторіїв, пансіонатів, профілакторіїв, турбаз. 1987 року, однак, те Управління ліквідували — і земля... зависла в повітрі. Селищна Рада прагнула змінити таке становище, почала будувати земельні стосунки із суб'єктами господарської діяльності Молдови на основі угод про оренду, що не завжди, проте, вдавалося.

З прийняттям Земельного кодексу України Рада, що стала, відповідно до статті 4 цього документа, суб'єктом права власності земель населеного пункту, запропонувала всім переоформити свої земельні стосунки з нею на основі чинного законодавства.

Хто мав здоровий глузд — той так і зробив. Але не всі.Багатогалузеве виробниче об'єднання житлово-комунального господарства (БВО ЖКГ), що є структурним підрозділом відповідного міністерства Молдови, не тільки відмовилося від цього, а й самочинно захопило ряд земельних ділянок — разом 174 гектари, незаконно вважаючи себе за правонаступників ліквідованого Управління курорту. Ті землі воно засіяло різними сільгоспкультурами, використовуючи в зоні курорту міндобрива й отрутохімікати, що саме по собі неприпустиме. Тут же почало, без дозволу на те селищної Ради, спорудження адмінбудинку, інших об'єктів. А коли селищна Рада вдарила на сполох, звернувшись до земельних та правоохоронних органів, щоб ті допомогли встановити законність, то об'єднання ЖКГ знайшло захисника в особі... Білгород-Дністровської районної Ради народних депутатів. Органу, зазначимо, що не має до земель селища аж ніякого стосунку. Бо, з одного боку, Сергіївку ще 1975 року адміністративно підпорядкували Білгород-Дністровській міській, а не районній Раді. З другого, згідно із Земельним кодексом України межі селищ міського типу встановлює і змінює тільки обласна Рада народних депутатів. Усе це, однак, не завадило райвиконкомові ухвалити спочатку рішення про передання прав користування земельною площею в 631 гектар (тобто всією територією селища) отому іноземному виробничому об'єднанню (20 жовтня 1994 р.) а пізніше, через три місяці (25 січня 1995 р.) вже райрада робить хід, гідний подиву: вилучає з меж селища Сергіївка під виглядом «орних площ» 220 гектарів землі, щоб передати їх Приморській сільській Раді. Дарма що їхні території навіть не межують, що між ними лежать ще землі Шабської сільради. Дарма, що Приморська сільрада про оте приєднання й не думала клопотати. Дарма, нарешті, ще оті 220 гектарів — то не якийсь суцільний масив, а окремі незабудовані клаптики на території самого селища, де плановано або спорудити об'єкти курортного значення та житло, або облаштувати зони відпочинку.

Скажете, якесь безглуздя? То з якого боку подивитися. Бо отим останнім рішенням вилучені 220 гектарів землі насправді передають зовсім не Приморській сільраді (то так, формальний тактичний хід, щоб усунути з «гри» незговірливу Сергіївську селищну Раду), а акціонерному (по суті, приватному) товариству «Орлан» (що безсоромно й зафіксовано в рішенні райради). Товариству, до речі, створеному керівником уже згадуваного об'єднання ЖКГ Борисом Бурзаковським на базі майна державного підприємства іншої країни, із залученням у ролі співзасновників громадян-іноземців. Хоча «Орлан» господарює на території Сергіївської селищної Ради, проте дозволу на те в неї не питав, а отже — діє тут незаконно. То чому ж йому отаке сприяння з боку української владної структури? Однозначно важко щось стверджувати. Валерій Шишков у цьому зв'язку попрохав замислитися над такою ось цифрою: за підрахунками спеціалістів вартість отих 220 гектарів землі сягає десь 150 мільйонів доларів. Куш, як мовиться, за який варто хапатися.

НЕ МЕНШЕ непорозумінь і з об'єктами, розміщеними на отих 631 гектарі землі, тобто на території селища. Мова тут передусім не про санаторні комплекси, які вважають власністю Молдови, експлуатують її й від чого сусідня країна одержує прибутки до свого бюджету. І не про те навіть, що під час прийому на лікування й відпочинок громадяни України платять за путівку по 20—30 мільйонів карбованців, а Молдови — лише по 1,5—2 мільйони. Хоча й тут є над чим поміркувати.

Ось переді мною копії планів підрядних будівельно-монтажних робіт тресту «Молкурортбуд»: з документів видно, що більшість об'єктів фінансовано із загальносоюзного бюджету та з коштів ВЦРПС. Отже, й за рахунок громадян України. Тож можна, мабуть, ставити питання про спільне використання — Україною й Молдовою — курорту.

Але хай про це домовляються уряди наших країн-сусідів. А селищна Рада на цьому етапі прагне вирішити вужчу, але не менш значущу проблему: одержати в муніципальну власність об'єкти, що забезпечують життєздатність селища загалом. Себто об'єкти комунального господарства (водозабір, очисні споруди та енергорайон з усіма інженерними мережами) і житловий фонд. І керується при цьому цілком слушними доводами. По-перше, всю оту «комуналку» останнім часом вкрай занедбано, адже одержувані кошти об'єднання ЖКГ значною мірою використовувало не на ремонт і модернізацію власного господарства, а на відкриття різноманітних прибуткових «точок». По-друге, комунальне господарство, що обслуговує курортну зону й житлові масиви, здатне давати прибуток до місцевого бюджету, який можна було б використати на благоустрій селища (а нині він іде до іншої держави). По-третє, майно ЖКГ безсоромно розбазарюють, значну частку його привласнив той самий «Орлан». Нарешті щодо житла: все воно, хоча й мешкають там громадяни України, перебуває на балансі іноземної держави — її чиновники розпоряджаються ним, як заманеться; а люди, які мешкають у квартирах вже своє життя, не можуть навіть скористатися з права приватизацію житла. Після довгих клопотань селищної Ради Міністерство ЖКГ Молдови пішло їй «назустріч» — віддало під її опіку дві школи на 1600 учнів та два дитсадки на 500 дітей. Тобто те, що вимагає лише значних витрат. А все, що дає прибуток, залишило за собою, точніше — віддало на відкуп своїм уповноваженим чиновникам, які нерідко використовують його у своїх корисливих цілях, геть забуваючи про потреби людей.

Усе це так остогидло мешканцям Сергіївки й селищній Раді, що вони цього року провели місцевий референдум, на який винесли питання: «Чи вважаєте ви за потрібне перепідпорядкування з переданням у власність селищної Ради об'єктів житлово-комунального господарства, житлового фонду й Сергіївського енергорайону?». «Так» відповіли 94,3 відсотка тих, хто взяв участь у голосуванні, а це дві третини усіх дорослих мешканців селища. Ще третина перебувала у цей час на заробітках десь далеко від домівок, бо в селищі суцільне безробіття — теж один із сумних наслідків перебування у заложниках в іноземної держави.

Керівництво В ЖКГ, а з ним і приватний «Орлан», не хочуть, однак, випускати зі своїх рук ласий шматок. Дійшло навіть до того, що Б. Бурзаковський направив листа міжрайонному прокуророві, вимагаючи притягти до відповідальності голову селищної Ради В. Шишкова за те, що він, мовляв, втручається в діяльність іноземного підприємства. Знову прагне знайти собі впливових захисників. Хтозна, може, це йому й вдасться. Адже із землею он вдалося. А той самий міжрайонний прокурор ніяк не зреагував на незаконне захоплення «Орланом» земельних ділянок...

— Нині селище Сергіївка як структура базового рівня місцевого самоврядування і його Рада як орган місцевого самоврядування, — констатує В. Шишков, — фактично позбавлені фінансово-економічної бази й вилучені з єдиного державного простору України у більшості питань життєзабезпечення. А державність України на нашій території цинічно нехтують суб'єкти господарської діяльності Молдови за потурання деяких місцевих, українських органів влади та правоохоронних структур.

Він, хто написав у різні інстанції не одного листа, хто не раз їздив до різних відомств, щоб встановити законність і справедливість, та поки що так нічого й не домігся, до кого щодня ідуть люди зі своїми бідами, а він нічим, по суті, не може їм допомогти, — має право так стверджувати. В одному з останніх листів, вже на адресу Президента України, селищна Рада просить посприяти у розв'язанні таких життєво важливих проблем: у визначенні статусу власності в селищі Сергіївка; в переданні до муніципальної власності об'єктів комунального господарства й житлового фонду; в припиненні посягань з боку відомчих структур іноземної держави на землі українського населеного пункту, у визначенні статусу міста курорту Сергіївка як перспективного курорту загальнодержавного значення.

Щодо останнього, то хоч Україні тепер і не до розвитку своїх курортів, та все ж маю засвідчити на майбутнє, яке в нас таки, певен, буде: таких місць, як тут, на березі Буджацького лиману й Чорного моря, розділених чудовою піщаною косою, у нашій державі, повірте, небагато. Сергіївка з її цілющими водами, грязями й повітрям явище, можна навіть твердити, — унікальне. Саме з таких ось місць у багатьох країнах Середземномор'я «викачують» мільйони доларів, які потім обертаються благом для їх народів. То чи не тому ми такі бідні, що нехтуємо власні природні, й не тільки, можливості?

А поки що мешканці Сергіївки, їхня селищна Рада очікують, що українські владні структури таки визволять їх із цупких обіймів іноземних чиновників та господарників, що будують власний добробут на їхніх бідах, їхньому безправ'ї.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Шукає старий солдат правду

У ВЕРЕСНІ 1942 року військовий трибунал, роль якого виконувала горезвісна «трійка», назвав мене зрадником Батьківщини. Всі ці роки невигойною раною ятрить серце образа: за що?..

На службу мене призвав Могилів-Подільський військкомат у 1939 році. Нашому призову дісталася фінська війна. Бої на півострові Ханко дотепер у пам'яті. Контузія, обмороження — всього отримав сповна. Час демобілізації припадав десь на жовтень— листопад. 22 червня, як самі розумієте, поставило на всьому хрест. У складі 60-ї армії потрапив на Воронезький фронт. Ось тут і сталося те, від чого й донині, вже на старості літ, не можу вимитися у чистій воді.

В один з осінніх днів 42-го фашист розсипав з літака листівки. Як те жовте листя, вкрили вони землю — ногою ніде ступити. Підняв я одну з них, відірвав шматок, скрутив цигарку. Решту папірця сховав у кишеню — на потім.

Звідки було знати мені, сільському хлопцеві з трьома класами освіти, що навіть там, на передовій, у такий важкий час були люди, яких (про це вже я дізнався згодом) називали стукачами?

Вечором того ж дня мене викликали у штаб. «Рядовий Перенчук! Це правда, що вас цікавлять фашистські листівки? Виверніть кишені...»

Помирати буду, але не забуду голос політрука. Військовий трибунал не забарився. 15 вересня 1942 року там же, на передовій, він виніс вирок: 8 років позбавлення волі згідно з статтею 58-10 ч. 2 Кримінального кодексу РРФСР.

Для мене це стало громом з ясного неба. Коли запитали, яке маю останнє слово, я попросив: «Якщо вважаєте мене зрадником, направте у штрафний батальйон...» «Зрадників на передову не направляємо» — така була відповідь військового судді.

Всю осінь й зиму 1942-го працював на евакуації заводів у Воронежі. А тоді лягла далека дорога у Хабаровський край. Оскільки мав спеціальність пасічника, то решту строку відбував на роботах у колгоспах. Ось і думаю: невже я, тоді вже обстріляний солдат, приніс би там більше користі, ніж міг принести у боротьбі з ворогом?

Та не про це хочу сказати. Після звільнення з місць позбавлення волі у селі на мене дивився дехто не інакше, як спідлоба: зрадник — він і є зрадник. Та, незважаючи ні на що, я чесно працював. Спершу в «Сільгосптехніці», а коли вийшов на пенсію, то аж донедавна, доки сяк-так дозволяло здоров'я, доглядав колгоспних телят. Зрозуміло, що на моєму будинку нема таблички з написом: «Тут живе учасник Великої Вітчизняної війни» (кажу про табличку, бо щодня бачу її на оселі сусіда, який мешкає навпроти).

Всі ці роки на День Перемоги мені хотілося, як тому страусові, сховати голову в пісок. Ніхто мене у ці дні не провідував, не несли мені подарунків, не надсилали вітальних листівок, як це було з іншими ветеранами. Про якісь там пільги нема що й говорити. А я все не переставав запитувати себе: «Невже я й справді зрадник?» Скажіть, як мені виправдатися перед своїми дітьми, онуками, односельцями?»

Нині, кажуть, іде реабілітація. От і хочу запитати через газету: чи не переглядаються такі ось справи, як моя? Для тих, хто, може, відповідатиме на це запитання (до речі, у військкоматі кажуть, що не їхнє діло), назву номер свого військового квитка: НК — 1820794.

Дуже хотів би отримати роз'яснення з цього приводу. А ні, то видно така вже моя доля — піду в землю зрадником Батьківщини...

Авксентій ПЕРЕНЧУК.

Вінницька область.

Чи потрібно тяжкохворого перетворювати на донора?

ДЕПУТАТ Верховної Ради України Володимир АЛЕКСЄЄВ сам запропонував тему сьогоднішньої розмови. Присвячувалася вона проблемам транспорту, з якими депутат знайомий не з чуток. Він залізничник з майже чвертьвіковим стажем, кандидат технічних наук й до обрання до Верховної Ради працював у Харківській державній академії залізничного транспорту.

— Інтерес до проблем залізничного транспорту, — сказав народний депутат, — у мене не пустий. Складати свої виступи й приймати рішення я звик не на підставі емоцій, а — фактів. А для того, щоб реально уявляти ситуацію в галузі, постійно прагну спілкуватися з транспортниками.

— Отже, ви знаєте показники роботи транспортників України?

— Певна річ. Як і в усій економіці України, тут тривав спад. За 1994 рік скоротилося перевезення вугілля на 21,8 %, нафти — 5,7 %, чорних металів — на 30,6 %, пасажирські перевезення знизилися на 6,8 %. Залізничників, як правило, згадують недобрим словом, коли підвищують тарифи. Та гляньмо правді у вічі: транспортники, як можуть, намагаються стримувати їх зростання. І якщо за останні п'ять років вартість електроенергії, яку споживають залізниці, зросла у 211 тисяч 100 разів, а палива — в 240 тисяч разів, то вантажні тарифи зросли «лише» в 44 тисячі 300 разів.

Цифри, що й казати, велетенські, та хочу зазначити, що зростання тарифів відстає від зростання витрат у 5—6 разів. И за цих умов транспортники існують лише за рахунок використання внутрішніх резервів. У лютому Українська залізнична рада затвердила програму стабілізації, у якій визначено інвестиційні пріоритети й шляхи найбільш ефективного використання наявних ресурсів. У тому числі передбачають закрити деякі залізничні ділянки, станції, підприємства...

— Але ж це створить проблеми для багатьох заводів та фабрик, тисяч громадян, цілих регіонів?

— Скажемо прямо: без вкладання коштів у транспортну галузь, за розриву, який збільшується, між видатками та доходами, транспорт може існувати лише за рахунок того, що я назвав би «самопоїданням». Наприклад, локомотивний парк майже не поновлюють, а з наявного «витискують» усе, що можна. До чого це призведе? Помріймо: завтра наші реформи дадуть результат, піде потік вантажів. А возити не буде чим — адже для оновлення локомотивного парку потрібні роки! До того ж і колійне господарство ледь животіє. Мені часто доводиться їздити з Києва до Харкова й назад. Раніше поїзд був у дорозі 10 годин, а тепер — 12! Але ж Харків не посунувся від Києва. Просто погіршився стан колії і, щоб запобігти аварії, доводиться зменшувати швидкість. А хто з читачів знає, що лише вартість рейок, необхідних для капітального ремонту одного кілометра колії, перевищує один мільярд карбованців. А на моїй рідній Південній залізниці (одна з шести залізниць України) понад 900 км колії, строк ремонту якої вже минув. Ось і знаходять залізничники «вихід», розбирають одну колію, щоб мати матеріали для будівництва іншої. Так, на Південній залізниці з такою метою вже демонтовано 48 кілометрів колії. І це, на мій погляд, лише перші прояви процесу деіндустріалізації України.

— І що ж ви пропонуєте вжити за нинішньої ситуації?

— Я торкнуся лише транспортної сфери. Цілком очевидно, що за нинішньої ситуації при визначенні бюджетної політики незалежна Україна змушена буде повністю підкоритися вимогам Міжнародного валютного фонду. І щомісяця звітувати перед ним. Усе це не дасть змоги виділити для підтримки транспортної галузі бодай якихось значних коштів. Та державні інтереси вимагають збереження транспортної мережі — адже саме вона «зв'язує» всі регіони й забезпечує цілісність України та життєдіяльність суспільства. І якщо ми не в змозі дати транспортникам потрібні для виживання кошти, то слід бодай полегшити їх тягар, насамперед податковий. Та поки що панує не державний підхід, а фіскальний: зібрати б побільше податків незалежно від того, чи під силу їх сплачувати тим самим транспортникам?

— Ви пропонуєте звільнити транспортників від податків?

— Це цілком нормально. Та ось упорядкувати їх стягнення, щоб податки стимулювали роботу, а не «роздягали» галузь, — украй необхідно. Візьмімо, наприклад, податок на землю. Промислове підприємство, що сплачує його, хоч якось стимульоване до ефективного використання землі — наприклад, за рахунок підвищення поверховості виробничих будівель або відмови від надлишків землі. У транспортників ситуація зовсім інша: значна частина закріпленої за ними землі виконує не виробничу, а охоронну функцію, як, наприклад, прилегла до залізничного полотна смуга відведення. І використати її під ті самі городи або пасовища аж ніяк не завжди дозволяють умови. Та навіть у цьому разі одна й та сама лука, що її частково використовує сільгосппідприємство, а частково вона перебуває у смузі відведення залізниці, може оподатковуватися за ставками, що різняться в 120—150 разів! Зрозуміло, не на користь транспортників. Я не кажу вже про ситуації більш ніж парадоксальні: Наприклад, болото — частково на території сільгосппідприємства, а частково — у смузі відведення залізниці. Тож, якщо сільгосппідприємство звільняється від сплати податку, то із залізничників пропонують стягувати по 600 крб. за квадратний метр! Така ситуація і з шосейними дорогами.

— Чи були спроби змінити цю ситуацію?

— Виступаючи на сесії Верховної Ради під час обговорення проекту закону «Про транспорт», я звернув увагу своїх колег-депутатів на те, що транспортники грошей не друкують і монету не карбують. І отримати кошти для сплати вищезгаданих податків вони можуть лише за рахунок підвищення транспортних тарифів і збільшення цін на квитки. Таким чином, накладаючи непосильний фінансовий тягар на транспортників, ми лише забезпечуємо ще один канал, яким проводиться очищення кишень наших виборців. Наведу лиш один приклад: та сама Південна залізниця за цінами середини минулого року мала сплатити понад 100 мільярдів крб. земельного податку. В результаті надовго затримувалася виплата зарплати робітникам-колійникам — за прострочення податкових платежів стягували штраф.

І знаєте, депутатський корпус зрозумів серйозність ситуації і підтримав мою пропозицію про надання земель під транспортні магістралі «безстроково, безкоштовно і без оподаткування». Та... незважаючи на це, під час «редакційної правки» закону це положення було з нього «вичищене». На жаль, узяв гору чиновницький фіскально-відомчий підхід, а не інтереси держави і суспільства.

— Значить, це питання так і лишається нерозв'язаним?

— Чому ж? Належить розглянути питання про внесення змін до Закону «Про плату за землю» і до Земельного Кодексу України. Постараємось, аби здоровий глузд переміг. І думаю, що проекти, які не враховують необхідності збереження транспортної мережі, простонапросто не пройдуть. Хоча опозиція здоровому глузду досить серйозна: мовляв, сплачуй податок — і край! Або віддай землю для сільгоспвиробництва. Наче в цьому разі ставки податку не зменшаться. Гадаю, такі пропозиції можна пояснити лише нерозумінням ситуації. Адже більшість наших співгромадян сприймає залізниці тільки як рейки та шпали. Дехто ще помічає насип. Але ж прилегла територія використовується не тільки для розміщення техніки під час ремонту колії, що робиться періодично, або як захисна зона у разі можливої аварії. В ній розміщено, наприклад, систему водовідведення для захисту залізничного полотна від дощових і талих вод. А насадження вздовж колії призначені аж ніяк не для прикраси, а як захист від снігових заметів. І всі ці споруди в комплексі являють собою досить складну інженерну систему, яку будь-що треба убезпечити від руйнування.

— Наскільки мені відомо, залізничники готові разом із представниками влади шукати компромісу. Наприклад, вони готові погодитися на звільнення лише частини землі від оподаткування — території під земляним полотном та захисними лісонасадженнями, під комунікаціями, що обслуговують колії, і під скверами, парками, приміщеннями культурно-побутового призначення, а також радіоактивно забруднені землі. А плату за інші землі транспорту, на їхню думку, слід стягувати за пільговими розцінками.

— Пошук взаємоприйнятних рішень неможливий без компромісів. Можна зрозуміти бажання будь-що наповнити бюджет. Та ще нікому не вдавалося надоїти від корови молока більше, ніж та зможе дати. Якщо, звичайно, не видоювати з неї кров замість молока, якого не вистачає. Ось і транспортні артерії я вважаю кровоносними судинами економіки. І якщо їх зараз опорожнити, то це буде найсильніший удар, завданий сподіванням подолати кризу. Само по собі напрошується порівняння: наша транспортна система — це хворий, якого треба інтенсивно лікувати й оберігати від виснаження. І аж ніяк не можна підпускати до нього ескулапів, котрі намагаються перетворити цього хворого на донора.

Бесіду вів
Василь ШИМКО.

Концепція заради концепції

ПРОЕКТ «Концепції аграрної політики в Україні», розроблений Міністерством сільського господарства і всіма академічними силами нашої аграрної науки, являє собою орієнтир, на який пропоновано рівнятися в будівництві сучасного і майбутнього в агропромисловому комплексі країни.

Хочеться вірити і підтримати цю авторитетно представлену працю. Однак виникає ряд запитань, на які концепція не дає відповіді.

По-перше, побудова концепції не має обгрунтованої відправної оцінки структурного, екологічного і соціального стану агропромислового комплексу.

Минуло чотири роки реформ (не треба лукавити, кажучи, що їх не було. Вони велися). Ось тільки окремі штрихи: не раз проводилася лібералізація цін; в економіці впроваджена комерціалізація економічних і фінансових відносин; провадилась спотворена приватизація; проведено перший етап земельної реформи, коли 25 відсотків землі вилучено для фермерів та інших власників.

Як ці процеси вплинули на стан АПК, які треба зробити висновки і що робити далі? На все це і має дати відповідь концепція.

На жаль, вона створена на порожньому місці, не дає відповіді на питання: «що сталося?», «у чому причина?», зате сміливо пропонує, що належить робити.

Це схиляє до думки, що концепція зроблена кон'юнктурно, на замовлення, що багато вчених, фахівців і урядовців до неї не причетні і не поділяють її раптову появу.

Замовчування наслідків руйнівних процесів в економіці і в сільському господарстві особливо, — це знову шлях у невизначеність і черговий обман народу. А цього ми зобов'язані не допускати.

Кому не зрозумілі плачевні наслідки «реформ» у агропромисловому комплексі за чотири роки? Вони спричинили руйнування виробничого потенціалу, зниження продуктивності і обсягів виробництва у всіх галузях сільськогосподарського виробництва.

Земельна реформа, націлена на створення фермерських господарств, обернулася проти самих фермерів. Не маючи коштів на створення фермерських господарств, держава ввела людей в оману, нові сільгоспвиробники, хазяї, яких ми так довго шукаємо, опинилися у таких самих злиднях, що й колективні господарства, віддаючи свою продукцію без оплати або не знаючи, куди її подіти.

Усе це потребує офіційної оцінки уряду, науковців, фахівців і Верховної Ради для того, щоб розробити зрозумілу всій державі і діючу концепцію аграрної політики України.

Тому пропоную доручити Кабінету міністрів України, Національній Академії наук України, Інституту аграрної економіки Української академії аграрних наук, Інституту економіки Національної Академії наук додати до короткого викладу концепції оцінку структурного, економічного і соціального стану агропромислового комплексу і на її підставі викласти більш визначену концепцію.

Вважаю, що найбільш болючим наслідком невдалих перетворень в економіці є перманентне (постійне, неперервне) руйнування виробничого потенціалу агропромислового комплексу і, як наслідок, спад виробництва сільгосппродукції. Старішає, зношується і не поповнюється техніка, обладнання, знижується спроможність господарств купувати мінеральні добрива, засоби захисту й технологічне обладнання, внаслідок чого втрачається родючість земель, у тваринництві зменшується поголів'я худоби. Сільгоспвиробники нині спроможні лише на виплату заробітної плати і закупівлю пально-мастильних матеріалів. Замовчування цієї трагедії призводить до того, що сільське господарство неухильно наближається до рівня натурального виробництва.

Незабаром може постати питання закупівлі для України не тільки енергоносіїв, а й харчових продуктів. Ми втрачаємо можливість агропромислового комплексу країни за рахунок експортної продукції здобувати кошти для покриття державних потреб у закупівлі нафти, газу і інших енергоносіїв.

Настав час вирішити концептуально, як запобігти подальшій руйнації виробничого потенціалу і спаду виробництва АПК. Чи й надалі, закриваючи очі на дійсність, вводити людей в оману, що все вирішать тільки земельна реформа і продаж землі, чи зійтися на тому, що земельна реформа справді необхідна, але її треба вести без поспіху і метушні, визначивши пріоритетні напрями стабілізації і розвитку сільськогосподарського виробництва у перехідний період.

Григорій ЛУНЬОВ,
народний депутат України.

Кому збирати і кому ділити гуманітарну допомогу для чеченців?

СЕРЕД КІЛЬКОХ українських журналістів, яким представник КУНу в парламенті народний депутат України Михайло Ратушний пообіцяв участь у доставленні гуманітарної допомоги жертвам війни у Чечні, були автор цих рядків і ще один працівник «Голосу України». Та щоразу при зустрічі заклопотаний Михайло Ратушний розводив руками, мовляв, пробиваємо бюрократичну стіну, домагаємося від уряду надання літака для доставки. А оце, зустрівши, замість відповіді подав копію депутатського звернення (у формі відкритого листа) до виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України Євгена Марчука. З'ясовується, що минуло вже три місяці з часу звернення керівників КУНу до Кабінету міністрів та Товариства Червоного Хреста з приводу необхідності збору й надання цієї гуманітарної допомоги. Зібрано десятки тонн медикаментів й іншого гуманітарного вантажу, але вивезти його можливості немає. Винний у цьому, як вважають ініціатори збору гуманітарної допомоги, не хто інший, як уряд України. Але чому? Адже є розпорядження Кабміну за підписом Є.Марчука від 9 березня, де низці виконавчих структур вказано, що «з метою надання гуманітарної допомоги населенню Чеченської Республіки Російської Федерації, яке постраждало внаслідок збройного конфлікту, забезпечити виділення матеріальних ресурсів, фінансів, а Міноборони забезпечити доставку цих ресурсів до аеропорту «Моздок».

Ось як пояснює незадоволення позицією уряду народний депутат України Михайло РАТУШНИЙ:

— У тім розпорядженні йдеться про доставку гуманітарної допомоги в аеропорт «Моздок». Але ж не тільки українській, а й світовій громадськості (і російській у тому числі) відомо, що доставка гуманітарної допомоги в Моздок означає масове розкрадання її російськими окупаційними військами.

Передбачаючи це, ще в січні група народних депутатів, переважно членів постійної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, звернулася до міністра оборони В.Шмарова з проханням виділити військовий транспортний літак для доставлення гуманітарного вантажу через Махачкалу або Баку. Про це з азербайджанською стороною я домовився заздалегідь.

Про необхідність польоту за обраним нами маршрутом «Київ—Махачкала» ми нагадували на засіданні урядової комісії під головуванням віце-прем'єра Івана Кураса, про це було повідомлено інших урядовців, а Міністерству закордонних справ було доручено домовитися про забезпечення повітряного коридору «Київ—Махачкала», з чим погодилася російська сторона. Нарешті саме за цим маршрутом було складено калькуляцію на авіатранспорт. Звідки ж узявся Моздок?

— **Ви згадали про видатки. Поширюються чутки, що 10 тисяч американських доларів мають дати на оплату літака народні депутати України, у тому числі й ви. Про це згадано і в другому пункті того ж розпорядження Кабміну. Чи не «жирно» живете, звідки у вас такі кошти?**

— Так, у пункті 2 урядового розпорядження говориться, що «на оплату рейсу народні депутати України передають 10 тисяч доларів США», про що й повідомили засоби масової інформації одночасно з фактом підписання вказаного документа.

Пропагандистський розрахунок цієї інформації очевидний: в умовах, коли український народ перебуває у злиднях, у депутатів Верховної Ради, які стоять за надання гуманітарної допомоги Чечні, є наявні зайвих аж 10 тисяч американських доларів.

Блискуче!

Звідки ж насправді «взялися долари»? Річ у тому, що ніхто з народних депутатів України, причетних до доставки гуманітарної допомоги до Чечні, не заявляв про виділення якихось доларів від імені парламенту. Суть — в іншому. Після повторного звернення (13.01.1995 р.) народних депутатів України до уряду про необхідність виділення транспорту для доставки вже зібраного вантажу до Чечні один з урядовців заявив, що виділення військового транспортного літака обійдеться в суму, рівну 100 тисячам американських доларів, і, взагалі, Україна має радше допомагати Росії, а не чеченцям, хоча згідно з розрахунками «Авіаліній України», а потім і представників Українського війська, вказана сума не мала перевищити 20 тисяч доларів. З цього приводу я сказав на засіданні урядової комісії: якщо українські урядовці беруться за доставку зібраного вантажу до кінця січня, то громадські і політичні організації України (а не народні депутати) беруться забезпечити оплату половини вказаної суми з коштів, зібраних українськими громадянами для допомоги Чечні.

— **Й останнє, пане Михайле, хто ж розподілятиме цю допомогу жертвам війни в Чечні, якщо її, звісно, вдасться туди доставити?**

— Підписане Є. Марчуком розпорядження передбачає доставку й розподіл серед населення зазначеної гуманітарної допомоги Українським комітетом Червоного Хреста спільно з представниками Міжнародного комітету Червоного Хреста.

Не применшуючи ролі українського Червоного Хреста у зборі гуманітарної допомоги (на сьогоднішній день вони мають в розпорядженні 2 тонни медикаментів), усе ж зазначу, що якось цікаво виходить: патріотичні організації забезпечують збір гуманітарної допомоги, на народних депутатів покладено виділити «придумані» 10 тисяч доларів, а розподіл цієї допомоги в аеропорту «Моздок» забезпечуватимуть представники міжнародного (а чи не російського?) Червоного Хреста?

З огляду на все це ми й звернулися до Євгена Кириловича Марчука з іще одним депутатським зверненням: внести зміни до підписаного ним розпорядження № 144-р від 9.03.1995 р., що, на нашу думку, забезпечить реальну доставку вантажу гуманітарної і медичної допомоги саме чеченцям.

Адже український уряд поки що так і не спромігся виділити літак, а громадсько-політичні організації (точніше Конгрес Українських Націоналістів) вже організували доставку до Чечні декількох десятків тонн гуманітарної допомоги і по сьогодні утримують десятки чеченських біженців, які змушені були покинути зону конфлікту і проживають в Україні.

Анатолій БЕНЬ.

ЗАЯВА
ПРЕЗИДІЇ АСОЦІАЦІЇ АРБІТРІВ УКРАЇНИ

Як відомо, побудова демократичної і правової держави в Україні неможлива без розподілення влади на законодавчу, виконавчу та судову. Проте останнім часом реальне втілення цього принципу частково зупинилося, особливо у ставленні до судової влади. Ми поділяємо стурбованість Ради суддів України та Ради суддів міста Києва, висловлену в опублікованих ними заявах, відносно недостатнього виконання завдань першого етапу судово-правової реформи, незадовільного матеріально-технічного та соціально-побутового забезпечення судів та суддів. Невирішеність цих важливих питань, байдуже ставлення до потреб судів і суддів з боку виконавчої влади створили умови, за яких професія судді перестала бути престижною. Не виконується постанова Верховної Ради України від 24 лютого 1994 року «Про забезпечення діяльності судів» в частині закладання в державний бюджет України на 1994 рік витрат для забезпечення судових органів необхідним обладнанням, транспортом, оргтехнікою та іншими матеріально-технічними ресурсами. Більше того, в Кабінет міністрів України внесено пропозиції про зупинення дії раніше встановлених матеріальних гарантій незалежності суддів. Невже скорочення коштів, які передбачалося спрямувати на реалізацію цих гарантій, будуть суттєво сприяти подоланню дефіциту державного бюджету?

Однак слід зазначити, що лише в минулому році усі 360 суддів арбітражних судів стягнули за розгляд судових справ у державний бюджет 3 трлн. 624 млрд. крб., що у 47 разів більше, ніж було витрачено на утримання штату арбітражних судів України.

Але суддів арбітражних судів України з врахуванням економічного становища держави більше турбують не так викладені проблеми, хоча вони і мають вагоме значення, як відмова певних структур від подальшої реалізації наступних етапів судово-правової реформи та перегляд ними вже одержаних позитивних її результатів.

Сила судової влади — у постійному і безперечному здійсненні конституційних принципів та гарантій незалежності її органів, невтручанні будь-кого у здійснення ними правосуддя. І хоча ці гарантії передбачені в Конституції та знайшли своє закріплення в цілому ряді законів (а ст.12 Закону України «Про статус суддів» прямо вказує на те, що «суддя не зобов'язаний давати будь-які пояснення щодо суті розглянутих справ або справ, які знаходяться в його провадженні»), ці правові норми останнім часом все більше ігноруються. Справа доходить до того, що деякі державні органи та службові особи вважають можливим створювати комісії з перевірки діяльності судових органів та ревізії винесених ними рішень. При цьому вони не бажають рахуватися зі встановленим законодавством України особливим порядком перевірки законності судових рішень, дотримування якого обов'язкове для усіх державних установ.

Викликають значну турботу і спроби під виглядом реформування судової влади на демократичних засадах зруйнувати систему органів, які здійснюють правосуддя у господарських відносинах між підприємствами, установами та організаціями. Створена в результаті здійснення перших перетворень у суверенній Україні система арбітражних судів з її демократичними засадами у вирішенні господарських спорів на практиці довела своє значення і доцільність. Варто лише нагадати, що основний процесуальний закон — Арбітражний процесуальний кодекс України, який регулює порядок розгляду господарських спорів, — найпершою з країн СНД прийняла саме Україна. Досвідом діяльності арбітражних судів України зацікавилися навіть у розвинутих державах Заходу, які непогано знають реальну вартість та значимість належного вирішення господарських спорів в умовах ринкової економіки. Дуже важливим чинником вдосконалення нашої судової системи є поліпшення організаційної структури та порядку розгляду господарських справ. Користуючись правом законодавчої ініціативи, Вищий Арбітражний Суд України ще в липні минулого року надіслав до Верховної Ради України проекти законодавчих актів про внесення змін та доповнень до чинних законів. Але, на жаль, розгляд цих законопроектів чомусь затягується.

Президія Асоціації арбітрів України просить Верховну Раду України, Президента України звернути увагу на викладені вище проблеми розвитку судової влади й сподівається, що вони будуть вирішені відповідно до тих принципів, які було закладено у Декларації про державний суверенітет України. Віримо, що здоровий глузд переможе намагання відійти від справді демократичних перетворень, замінити їх старими адміністративно-командними методами керівництва усіма сторонами життя нашої держави.

Україна може стати демократичною та правовою, якщо судова влада буде рівною серед інших гілок державної влади.

Заява прийнята на засіданні Президії Асоціації арбітрів України 1 березня 1995 року у Києві.

Президент Асоціації
Андрій ПІНЧУК.

Секретар Асоціації
Олександр ГРИГОРОВИЧ.

ПІЛЬГИ ВСТАНОВИВ ОБЛВИКОНКОМ

Розпорядженням голови Волинської обласної Ради Бориса Климчука встановлено пільги для найменш соціально захищених громадян. Так, надано знижку в розмірі 50 відсотків вартості на тверде паливо для інвалідів першої та другої груп по зору і слуху, реабілітованих, які користуються пільгами відповідно до статті 6 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», самотніх громадян похилого віку, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення. Для цих же громадян встановлено знижку в розмірі 50 відсотків від визначеної плати за природний і зріджений газ. Видається одноразова грошова допомога батькам та дітям воїнів, які загинули чи пропали безвісти в Афганістані, інвалідам війни в Афганістані в розмірі 500 тисяч карбованців кожному. Інваліди війни, учасники бойових дій, учасники війни, вдови і батьки загиблих в Афганістані воїнів і реабілітовані користуються безкоштовним проїздом у громадському транспорті (крім таксі) на міських, приміських і міжміських маршрутах у межах області.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Колонка власкора

Закон поширюється і на патріотів

З патріотичною ініціативою виступила Бродівська районна Рада народних депутатів: стягувати мито за проїзд автотранспорту, який прямує територією району за кордон й інтенсивно експлуатує шляхи. Для поповнення місцевого бюджету було вирішено збирати від 5 до 50 доларів з одиниці автотранспорту — залежно від типу автомобіля. Таке практикується в усьому цивілізованому світі. Прокурор району як приватна особа прихильно відгукнувся про благородні наміри голови Ради, народного депутата України Дмитра Чобота, однак закон є закон: ухвалу оскаржено.

У Зайцева є конкуренти

Одним із учасників Лейпцизького ярмарку було СП «НТОН» зі Львова. Швейну промисловість України репрезентували кілька підприємств, однак лише приватна фірма показала чималу колекцію модельного жіночого і чоловічого одягу. За відгуками учасників ярмарку, зарубіжних колег-модельєрів, роботи львів'ян не поступаються перед європейськими взірцями і навіть перевершують їх за оригінальністю виконання. Нині тривають переговори з новими потенційними партнерами.

«Трофей» був небезпечним

У Львові затримано чотирьох чоловіків, які мали при собі три цинкові ящики з патронами. Працівник військової частини, солдат строкової служби та два учні СПТУ не змогли пояснити працівникам УСБУ, військової контррозвідки та міліції походження та призначення «трофея». Внаслідок квартирних обшуків у них вилучено ще 5 тисяч штук патронів. Затримані — під вартою, триває слідство.

Працівники УСБУ та міліції перехопили горілчану контрабанду на суму близько трьох мільярдів карбованців. Два МАЗи з горілкою імпортного виробництва «Цар Петр» перетнули митний кордон «Шегині» і вирушили транзитом до Росії. Однак розвантажуватися почали на приватному обійсті. Горілку конфісковано, матеріали передано до прокуратури.

Анонімний мільйонер

До створеного нещодавно фонду «Дитяча надія», що допомагатиме онкологічно та гематологічно хворим дітям, завітав невідомий і, не назвавши свого імені, передав 1 мільйон 200 німецьких марок для придбання сепаратора крові «від людей доброї волі Рави-Руської».

Під добрим дахом «Повернення»

Фонд «Повернення», створений рік тому, найближчим часом розгортає будівництво житлових комплексів у Яворівському та Пустомитівському районах для українців близького зарубіжжя, які хотіли б повернутися до рідних місць разом із дітьми та онуками. Житлові комплекси будуватимуться з відповідною інфраструктурою і навіть переробними міні-заводами, щоб забезпечити переселенців роботою. Триває листування з 50 українськими громадами, розкиданими по території СНД.

На трійню чекали довго...

Сім років подружжя Сабадашів нетерпляче чекало «лелеку», та він чомусь забарився. Зате прилетів із щедрим дарунком — приніс одразу двох хлопчиків і дівчинку. Таке трапляється один раз на 10 тисяч пологів. А Львівський автобусний завод, де працює подружжя, також приготував подарунок — ордер на чотирикімнатну квартиру.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

Президент Академії аграрних наук Олексій СОЗІНОВ:

Мусимо вірити в свої сили

У ПРЕСІ з'являється чимало публікацій про ситуацію на селі, про реформи. Щороку чим ближче до посівної, тим більше рецептів вдосконалення відносин в аграрному секторі. Погляди висловлюють різні. На якісь село зовсім не зважає, деякі чує, ще над якимись розмірковує. Тому ми й вирішили звернутися до найавторитетнішого вченого в аграрній галузі президента Академії аграрних наук України Олексія Созінова. Яким шляхом іти нашому селу, враховуючи весь комплекс проблем, в тому числі й демографічних, на що робити ставку — на колективне господарювання чи фермерство, які мають бути стосунки сільського товаровиробника з переробною галуззю, з містом? Що тут радить наука селянам, Президентові, Верховній Раді?

— Ситуація в різних регіонах неоднакова, і це треба враховувати, — зазначив на початку Олексій Олексійович. — Україна — велика держава зі своїми особливостями. Так, фермерство відіграє вирішальну роль у тих країнах світу, де нагодували свій народ. Але й було не за один рік створено історичну базу для цього, сформовано клас власників, яких не можна було грабувати, як кріпаків, не можна було все підмітати в коморах, як у наших колгоспах, не питаючи колгоспників. А наш селянин нерідко мусив щось красти зі спільного лану, щоб сяк-так прожити. І він мусив до того призвичаїтися. А на Заході будь-який уряд знав: якщо він не зможе співпрацювати з фермером, власником, то просто не утримається, бо буде голод. Виробилася певна культура стосунків уряду, промисловості й аграрного сектора.

У післявоєнній Європі фермерство ставало на ноги за допомогою промисловості. Візьмемо Німеччину. Коли після війни вона почала підніматися на ноги, то промисловість від себе відстьобувала частину коштів для підтримки села, бо інакше й вона не могла існувати. Просто переносити той історичний досвід, копіювати його в наших умовах навряд чи доцільно. Однак потрібно знати, що без розвиненої промисловості, яка працює на село, сучасне конкурентоспроможне сільське господарство створити неможливо. У всіх розвинених країнах сільське господарство так чи інакше і сьогодні дотує держава.

У нас вже є фермери. Їх треба підтримувати, щоб вони показали, що можуть працювати на землі. Але в нас великі села, а не окремі хутори, як у Франції, Данії, Німеччині тощо. У нас і відповідна інфраструктура. У тяжкий час, який переживаємо, та ще роз'єднати села на маленькі господарства — нерозумно. Ми мусимо пам'ятати, що можемо вижити тільки тоді, коли будемо виробляти достатню кількість конкурентоспроможної продукції.

Отже, треба підтримувати фермерство там, де воно себе виправдовує, враховуючи наші особливості, зокрема в західних областях. Але магістральним шляхом реформування села має стати створення на базі колгоспів великих господарств з мінімальною кількістю реальних власників. Так, це спричинятиме й негативну реакцію: чому на селі працювали все життя і повинні тепер віддавати комусь свою частку? Та іншого шляху немає. Світовий досвід і економічна наука свідчать: господарства з великою кількістю власників, в яких більш чи менш важливе рішення приймають на великому загалі і де відповідальність кожного окремого власника за кінцевий результат праці мінімальна, працюють неефективно. Приклади кібуців тут не аргумент, бо то більше ідеологічна, ніж економічна форма господарювання.

Тому нам потрібно під час паювання майна і землі в колгоспах і колективних підприємствах відразу закладати механізм, який створював би умови для того, щоб фактичними власниками землі поступово ставали найбільш активні, працездатні селяни, причому ті, що безпосередньо працюють на землі. А для решти більш доцільно було б або продати свій пай, або передати його в оренду (останнє особливо доцільно для пенсіонерів).

Таким шляхом пішли, реформуючи сільськогосподарські підприємства, у східних районах ФРН і мають добрі результати. Безумовно, всі ці перетворення мають відбуватися на економічних, а не адміністративних засадах.

Крім того, частина державного може й залишитися державним. Ви знаєте, що є у світі великі корпорації, які ефективно працюють на землі, мають великі ферми і не потребують дотацій. У нас є умови для створення таких корпорацій. Тільки треба саму систему управління змінити, перейти від радянської до нормальної світової. Коли є корпорація — є наглядова рада. Вона призначає здібного менеджера, визначає йому умови, і менеджер звітує перед нею, а якщо він якісь умови порушує, його звільняють. І коли його така рада звільняє за порушення, то високооплачуваної роботи йому вже не бачити.

Шляхи до ефективної роботи є різні. Скажімо, птахофабрики в Америці процвітають. І вони є власністю або однієї людини, або корпорації, або акціонерного товариства, або кооперативу. На чолі частогусто стоїть не власник, а найманий менеджер. І він прекрасно справляється, може, навіть краще за власника, бо — фахівець. І йому платять велику заробітну плату. І не лише в США. В Індії — такий самий підхід до здібного менеджера. Тому я не поспішав би всю державну власність в аграрному секторі паювати.

Ми давно почали дискусію: можна чи не можна продавати землю? І продовжуємо її. Замість того, щоб відпрацювати механізм, який справді забезпечував би умови, щоб земля не розбігалася б з цього господарства, щоб усе-таки залишалися в основі великі господарства, щоб земля не міняла спрямованості свого використання у сільському виробництві.

А хто бажає стати фермером, того треба підтримати. Якщо людина відповідає мінімальним вимогам, знає роботу на землі. Треба такий механізм закласти, щоб і пенсіонерам, які є в господарстві, була певна рента. А хто погано працює, з тим нехай розбирається закрите акціонерне товариство. Або примушує добре працювати, або викуповує паї у таких людей.

— А діти старих колгоспників в місті працюють і не думають повертатися. Як тут бути?

— Ніякого права такої спадковості в закритому акціонерному товаристві не повинно бути. Якщо спадкоємець хоче повернутися і стати членом товариства — будь ласка. Якщо ні — то ні. Згадаймо, як це чинилося у Східній Німеччині. А там відбулося фактично так, що у великих господарствах сьогодні 5—10 основних хазяїв, які теж безпосередньо працюють. Вони мають техніку, вони навіть здають частку площ в оренду на відповідних умовах. Є й дрібніші співвласники, вони отримують свою частку прибутку і разом з тим працюють як наймані робітники.

У нас часто стверджують: колективна праця на землі — найбільш ефективна. А це не зовсім так. Необхідність прийняття колективних рішень у ринкових умовах за наявності багатьох господарів, значна частина яких уже пенсійного віку, та ще за потреби утримання соціальної сфери села — то шлях до краху господарства. Конкуренти обійдуть.

— Отож, якщо немає фахівця серед своїх, то краще наймати менеджера, ставити перед ним завдання і контролювати виконання. Це, зрештою, підтвердила й колгоспна система. Бо хіба голова радиться з усіх питань з колективом? Одноособово приймає рішення — і годі. І сприймають того голову люди як директора. Тільки в разі невдачі він особисто мало що втрачає.

— Треба зняти ці нашарування. Тільки потрібно ввести жорсткі рамки для того, хто обіймає керівну посаду. Він має звітувати, що і для чого робить. І люди, які можуть справді розібратися у справі, будуть тримати його у відповідних рамках.

— Але ж є й така штука, Олексію Олексійовичу. Суто, сказати б, демографічна. Молодий, енергійний, а на додаток ще й нахабний чоловік стає головою чи менеджером. А на селі — старі люди. Енергійної молоді там обмаль. То він бабусь і дідусів надурить десять разів і обікраде, що здебільшого, тепер і відбувається. Перед ким йому сьогодні звітувати, якщо немає енергійної молоді на селі, яка притиснула б його і спитала: що ти робиш? Про що та бабуся спитає, коли він дасть їй літр олії, і піде вона, яка з сапою 50 літ не розлучалася, ще й задоволена...

— Цей механізм чіткої відповідальності через членами господарства треба закласти. Він працюватиме, коли з керівника питатимуть 5 — 10 великих співвласників, а інші їх підтримуватимуть. Якщо їх там десять чоловік, то один в одного красти вже не буде. Дядьки швидко відучать.

— А що ж робити з цінами? Нині держава купує зерно і, по суті, обдурює село на цьому. Тепер ось з'являються біржі.

— Біржі — тимчасовий варіант. У світі не біржа торгівлю вирішує, біржа вирішує ціну.

Тобто є зернова біржа і на ній визначається ціна хліба в середньому. Усі операції йдуть через покупця-продавця, а вони в більшості минають біржу. Фермер знає тільки, що в такому-то порту купують зерно за дешевшу ціну, а там — за вищу. І відповідно діє. Біржа — це є необхідний елемент, і визначати реальну ціну треба. А далі мають укладатися контракти. З комерційними структурами, з тими самими кооперативами, які мусять народитися, припустимо, на приватизованих частинах наших елеваторів. Але головне, щоб у державі працював економічний механізм, який забезпечував би паритет цін на сільськогосподарську і промислову продукцію...

— А як ставиться до головного питання — про власність на землю? Нині Земельний кодекс, як знаємо, гарантує володіння з правом успадкування. Здається, немало. Але суперечка не вщухає.

— По суті, того, що надає Земельний кодекс, — достатньо. Але є психологічний момент: сумніви. Моє чи не моє? І це змушує все-таки визнати право власності на землю.

— Але ж, Олексію Олексійовичу, є безліч об'єктивних застережень. Слабкий український капітал, наприклад. Висока цінність наших чорноземів. Наростаюче їх значення. Наявність потужних фінансових можливостей у сусідів...

— Так. Тому думаю, що поруч з правом власності мають бути законодавчі обмеження щодо продажу. Скажімо, земельні паї селян можуть бути продані лише всередині закритого акціонерного товариства. Формально можна сказати, що хазяїн продає право на володіння. Але краще — на власність.

Крім того, тепер уже відпрацьовано методику грошової оцінки землі, і кожний із членів колективу отримає земельний сертифікат, вартість якого досить значна. То є його капітал, який гарантує йому захищеність від різних негараздів життя. Далі він може за потреби або передати свій пай землі в оренду, або продати, бо то — його власність.

— І останнє запитання. В Україну нині завозять величезну кількість імпортних продуктів, напоїв. Як ви це оцінюєте — що то ми робимо?

— Вважаю, що то — злочин, і великий злочин. Поперше, ми душимо своє село, свого виробника. А по-друге, наведу ось такий приклад. Років двадцять тому економіка Туреччини пішла вгору. Однією з передумов було те, що заборонили завозити будь-які товари широкого вжитку. Іноземні фірми могли пропонувати власні вироби, але виготовлені тільки в Туреччині.

Це дало можливість своїм виробникам стати на ноги. Думаю, багато чого можна було б з того досвіду запозичити. Вони досягли успіху, маючи неосвічену націю. А народ України — один із найосвіченіших. Отож — мусимо вірити у свої сили!

Інтерв'ю взяв
Сергій МАКАРЕНКО.

Медицина

Здоров'я від гінко-білоби

С ПОЧАТКУ зніяковіла, бо не звикла приходити в аптеку, неначе в гості — так тут зустрічають. Оскільки не мала рецепта на потрібні ліки, то порадили мені зустрітися з лікарем-консультантом Раїсою Вікторівною Захараш. Вона й пояснила, чому мені допоможе саме «танакан», виготовлений з натуральної сировини — тисячолітнього дерева гінко-білоби, яке росте у Південній Америці та Японії.

Раїса Вікторівна пояснила, що фармацевти вперше звернули на нього увагу після того, як воно встояло в Хіросімі і Нагасакі після атомного бомбардування. Тепер от дарує здоров'я людям

Такого листа з подяками принесла до редакції пенсіонерка Марія Іванівна Денисенко. І так вона захоплено розповідала про аптеку на Кловському узвозі, що мені стало цікаво, чи бувають у наш час такі дива.

І справді, аптека сучасна, обладнана за всіма вимогами дизайну. Але ж найголовніше, що пацієнтів зустрічають тут з увагою, про яку досі тільки мріяли. І згадувана вже Раїса Вікторівна, трохи зніяковівши, розповіла, що найперше правило для працівників — допомогти всім, хто б до них не прийшов. А підприємство «СЄБ-фармація» має ще одну таку аптеку — в Українському домі, що на вулиці Хрещатик, 2.

І зарадити є чим: великий вибір медикаментів від багатьох фірм — протизапальні і болезаспокійливі, препарати і ліки, що застосовуються при серцево-судинних, виразкових захворюваннях, венозній недостатності, а також такі, що поліпшують мозковий кровообіг, антибіотики, різноманітні вітаміни.

Аптека має надзвичайно ефективні ліки, з незнайомими хворим назвами. Тому лікар-консультант і порадить, і підкаже, які препарати краще застосовувати.

— Останнім часом до нас звертаються багато людей з хронічними захворюваннями, яким важко вже допомогти, — додає Раїса Вікторівна. — У таких випадках, крім інших ліків, радимо вживати препарат «Краплі Береша плюс», які поліпшують загальний стан, знімають апатію, стомлюваність. До речі, маємо багато листів від хворих, які постійно упродовж багатьох років вживають краплі.

До речі, жодної різниці в якості угорського і українського препарату з такою назвою немає, хоч вітчизняний і дешевший мало не вдвічі. А дешевший тому, що не транспортується з-за кордону.

Залишається ще додати, що цей заклад надає й інші послуги. Якщо ви живете далеко від столиці, а потрібних ліків у місцевих аптеках немає, то можна написати листа, і Раїса Вікторівна разом зі своїми помічниками надішле їх поштою. А якщо потрібних ліків немає, коли ви звернулися, то, залишивши замовлення, одержите їх якнайшвидше. Про умови і оплату можна довідатися телефонами: 291-48-50; 291-49-48, 293-29-78; 229-09-97.

А зараз слід, очевидно, відкрити секрет, чому так люблять відвідувачі і зустрічають їх, наче рідних: аптеки — не державні. Та не лякайтеся: ціни тут помірні і аж ніяк не вищі від державних.

Отож, якщо у вас біда, — звертайтеся до аптеки життя в Києві, на Кловському узвозі, 13-А.

Валентина ПОЛІЩУК.

На знімку: провізор Ольга ЧЕРНЯВСЬКА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Думайте, люди!

Різний буває хрест

У ЗАПОРІЗЬКОМУ Будинку немовляти живе хлопчик без статевого органу. «Мами» Будинку довго шукали, хто б міг його всиновити. Допомогла колишня громадянка України, яка вже близько п'ятнадцяти років живе в Америці й неодноразово сприяла громадянам США всиновлювати дітей із Запоріжжя. Так, там знайшлася сім'я, яка була готова всиновити хлопчика, зробити йому надзвичайно складну операцію. Але цьому завадила постанова Верховної Ради України, яка призупинила дію статті Кодексу про шлюб і сім'ю щодо всиновлення українських дітей громадянами інших держав.

— Коли депутати голосували за призупинення, я валеріану пила, — каже завідуюча обласним відділом запису актів громадянського стану Людмила Степаненко. — Бо прийняття такого рішення означало, що хлопчика — розумненького, начитаного — відправлять до якогось будинку для старих інвалідів, де він доживатиме.

Людмила Степаненко сама запропонувала мені порушити на сторінках газети Верховної Ради цю «надзвичайно актуальну тему»:

— Я — мати, моя дитина хвора і я добре усвідомлюю, що це означає. Коли американці всиновлювали перших запорізьких діток, мене також цікавило, чому вони їдуть до нас. З'ясувалося, що у них там батьки рідко відмовляються від своїх дітей. Щоб усиновити дитину, там чекають десятиліттями. Дехто запитує, чому вони у нас беруть хворих. Та їм не дають здорових.... Оформлюючи документи на всиновлення, я казала американцям: «Ви берете дуже хворого малюка. А коли хвороба виявиться невиліковною? Що тоді?» Майже всі відповідали одне й те саме: «Коли б у нас народилася власна така дитина, ми не відмовилися б від виконання батьківських обов'язків. Будемо нести свій хрест до кінця...»

... Людмила Харитонівна дістає фотознімки дітлахів, яких всиновили американці. Такими, показує, вони були на час всиновлення.

— Тільки погляньте на цього малюка, — веде далі. — У нього майже відсутня верхня губка. Що його у нас чекає? Хто йому робитиме операцію? Доживе він до 9 — 10 років... А коли забирали ось цього хлопчика, в історії хвороби написали: відсталий, дебіл. В Америці обстежили — «виснаження» і більше нічого. А цей ось хлопчик помер би через місяць. Там йому «вирізали» камінь у нирці, якого у нас ніхто не бачив. Між іншим, його батьки потім приїхали до Запоріжжя знову і взяли ще дівчинку. Батьки ось цього хлопчика, Саші, зібрали в себе разом усіх дітей, які були всиновлені тут. Зробили дітям свято. Сашу вдягли в українську вишиванку і написали нам: «Щоб наш Сашко не забував рідну землю, вчимо його української мови...»

Американці намагаються встановити контакти з родичами всиновлених дітей. Навіть у мами-алкоголічки, яка відмовилась від сина, адресу беруть. Про всяк випадок, — казали, — бо, може, колись дитині захочеться побачити.

— Так, наші сім'ї також беруть діточок, — додає Людмила Харитонівна. — Але наші стараються взяти здорових...

... Нічого не буду більше додавати. Хіба що одне — дуже жаль хлопчика з Будинку немовляти, якому «благородні наміри» завадили мати маму і тата.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Хроніка. Факти. Події

● *Ульянівка*

Німецький «конвой» у степах України

Чотирнадцять великовагових вантажних автомобілів прибуло у райцентр Ульянівку з німецькою гуманітарною допомогою. Її доставили представники Баварського Червоного Хреста на чолі з керівником регіонального відділення Йозефом Ціглером.

У автомобілях — продукти харчування, одяг, побутові речі, зібрані баварцями. Та найголовніше, з чим приїхали німецькі друзі, — велика кількість найсучаснішого медичного устаткування: операційні столи, стаціонарна і портативна рентгеноустановки, комплект стоматологічного обладнання, п'ять напівавтоматів для стерилізації хірургічних інструментів, два реанімаційні автомобілі, багато іншого. Приїхали й спеціалісти, які допоможуть установити привезене і навчать працювати на ньому українських колег.

● *Луганськ*

Барахолка, барахолка...

На Луганській барахолці завжди гамірно і людно. Куди братися сорочинському ярмарку! Зустрінеш тут учорашніх інженера й слюсаря, лікаря й педагога. Спад виробництва, приховане і явне безробіття змушують людей найрізноманітніших професій шукати в собі гендлярський хист.

Придбати на барахолці можна все. Від «Ауді» кольору мокрого асфальту і до черевиків типу «Прощавай, молодість». На кожен товар є свій покупець.

Фото Вадима ЛЄСНОГО.

● *Чернівці*

Добро не забувається

Трудівники Закарпатської області вирішили матеріально підтримати жителів Чернівців, що в результаті катастрофічного зсуву ґрунту залишилися без даху над головою та без засобів до існування. З цією метою вони спорядили кілька автомашин з продовольством у зону стихійного лиха.

Торік під час руйнівної повені в Закарпатській області буковинці першими поспішили сюди з вантажем благодійної допомоги для потерпілих. Добро не забувається.

● *Рівне*

У скруті підтримає «Допомога»

За розпорядженням колишнього представника Президента (нині — голови облради) Романа Василишина при Рівненській обласній Раді народних депутатів два роки тому створено фонд «Допомога». Інститут представників Президента давно скасовано, а «Допомога», на радість малозаможних, діє.

Чим відрізняється цей фонд від тих, що діють в інших областях при управліннях соціального захисту населення? У Рівному беруть, так би мовити, до уваги кожну конкретну людину, котра потребує підтримки й захисту. Для пенсіонерів, інвалідів, багатодітних матерів виділяють кошти на придбання одягу, взуття, медикаментів, продуктів харчування. Торік сума одноразових грошових допомог малоімущим склала 600 мільйонів карбованців, а за два перші місяці року нинішнього — понад 150 мільйонів карбованців.

Фонд формується з грошових внесків місцевих банкірів, підприємців, комерційних структур.

Транспорт

Таксі послизнулося не лише на порожніх гаманцях

С ЬОГОДНІ викинутий на мілину економічними негараздами обиватель з тих, хто не в змозі похвалитися високими прибутками, дедалі рідше може дозволити собі розкіш взяти таксівку, сплативши належні 40 тисяч за 1 кілометр шляху. Таксі остаточно ствердило своє становище як транспорт для респектабельних людей.

У колишньому Союзі столичне акціонерне автотранспортне підприємство 13001 вважалося одним з найбільших таксомоторних парків у країні. Звідсіля на маршрути Києва виходило 1200 машин. Тепер технічний арсенал скоротився до 520 авто, тож таксопарк і далі потроху згасає.

— Неплатоспроможність населення, — розповів головний інженер підприємства Володимир Хоменко, — зовсім посадила таксі на мілину. Про оновлення рухомого складу годі й казати. Бракує грошей навіть на підтримання машин у робочому стані. Останню обнову — шість «Таврій». — купили рік тому. Закріпили за кожною лише по одному водієві. Порівняно з «Волгою» ця машина більше зношується. Не для таксі вона, звичайно, і не для столиці. Та «Волга», вартість якої перевалює за мільярд, підприємству не по кишені. А тепер таксопарк не в змозі поповнити свій арсенал навіть «Tавріями». І це при тому, що близько 70 % нашого транспорту за строками підлягає списанню.

Економічна нестабільність відбилася не лише на парку машин. Підприємство змінилося і зовні. Вишукуючи можливість триматися на плаву, таксисти тут заробляють не лише перевезенням: здають в оренду частину своєї території, таксопарк взяв на себе функції станції техобслуговування — надає послуги з ремонту автомобілів приватникам і організаціям. Латають і свій парк машин, тоді як раніше користувалися послугами автопідприємства, але там нині за капітальний ремонт одного двигуна треба викласти 59 млн. крб. За такі гроші у себе таксисти відновлюють чотири двигуни. Якість ремонту, вважають вони, значно поліпшилася. А реставрувати на підприємстві намагаються всі авто. Списують лише ту машину, котра не підлягає до лагодження. Разом з нею доводиться скорочувати і двох шоферів.

Теперішній водій зацікавлений у тому, щоб колеса крутилися. Зносився, приміром, підшипник — «хазяїн» сам їде на базар і купує там новий за «свої». Окрім орендної платні за машину — 12 млн. на місяць, сплачує ще й половину вартості запчастин.

Економічному неуспіху підприємства сприяє і приватник. Не обтяжений тарифами за проїзд, він перебігає дорогу офіційному візникові, позбавляючи його потенційних клієнтів. В результаті — мільйонні збитки для таксопарку.

Б'є по кишені й правова незахищеність водіїв, за словами яких, офіційний візник не може взяти пасажира в людних місцях міста: залізничний і автовокзали обладнано спеціальними стоянками. Та балом тут правлять фільтрувальники, на яких працює 5—6 постійних машин. Вони і перепиняють доступ сюди державному таксі — або плати, або забирайся, а якщо ні — проколють шини.

На підприємстві воліють не робити прогнозів. Та виходячи з ситуації, що склалася в цьому таксопарку, легкого майбутнього для себе не очікують.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Просимо не забути внести зміни у документацію та візитки, а також попередити про зміну коду та порядок набору своїх бізнес-партнерів та рідних за межами України

Україна
Новий код країни
380...

З 16 квітня 1995 року
Україна впроваджує новий код країни

(Зміни не стосуються процедури набору в Україну з країн СНД)

Як зателефонувати в Україну з-за кордону?

Порядок набору буде змінено:

Щоб зателефонувати до Києва з-за кордону:

Сьогодні	+	7	044	XXX XX XX
В майбутньому	+	380	44	XXX XX XX

Щоб зателефонувати до Чернігова з-за кордону:

Сьогодні	+	7	04622	XXX XX XX
В майбутньому	+	380	4622	XXX XX XX

Просимо запам'ятати

- Код міста: не треба набирати "0"
- Номер абонента без змін
- Код міста + номер абонента разом складають 9 цифр

Яким чином здійснюється зв'язок в межах України та з країн СНД?

Порядок набору залишається без змін:

8 + код міста (з першим "0") + номер абонента

- Код міста + намер абонента разом складають 10 цифр

Як зателефонувати в Україну на мобільний телефон?

Сьогодні	+	7	550	XXX XX XX
В майбутньому	+	380	50	XXX XX XX

Просимо запам'ятати

- Код мобільного зв'язку для дзвінків з-за кордону "50"
- Код мобільного зв'язку для дзвінків в межах України та з країн СНД "050"

Країни СНД: Азербайджан, Республіка Білорусь, Вірменія, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Російська Федерація, Таджикистан, Туркменістан, Узбекістан

Починаючи з 16 квітня і до кінця 1995 року будуть діяти обидва варіанти набору номерів.

За більш детальною інформацією, будь ласка, звертайтеся до оператора міжнародного зв'язку.

Ця інформація надана компанією Утел — оператором міжнародного та міжміського зв'язку в Україні

Утел

"ПРИЄМНА ЗВИЧКА ОТРИМУВАТИ ДИВІДЕНДИ!"

Приглашаем

ПОЛУЧИТЬ ДИВИДЕНДЫ за ноябрь-декабрь 1994 г. - 288% годовых
КУПИТЬ ИНВЕСТИЦИОННЫЕ СЕРТИФИКАТЫ ЗА ВАУЧЕРЫ И ДЕНЬГИ

Центральный Фондовый Магазин

г. Киев, Бессарабская пл., 2
(Крещатик, помещение Бессарабского рынка)
тел: (044) 225-01-42, 224-45-39, 224-60-37.

Лицензия Министерства финансов Украины N 324 от 22 июля 1994 г.,
Разрешение Фонда государственного имущества N 27 от 27 сентября 1994 г.

Киевские пункты продажи

Банк "Украина"(пер.Рыльского, 10)
Универмаг "Украина", 2 этаж
ул. Кошица, 6 (Харьковский массив)
ул. Прорезная, 5 и 9
пр-т Науки, 41
бульв. Дружбы народов, 23 (Дом мебели)
пр-т Победы, 14

Региональные пункты продажи

Харьков - 30-92-81, 51-85-08,
Чернигов - 7-47-22,
Херсон - 6-27-92,
Черновцы - 3-53-97,
Винница - 44-73-95,
Черкассы - 45-83-02,
Запорожье - 63-78-24,
Тернополь - 2-35-63,
Луцк - 4-04-05,
Донецк - 91-90-94, - 91-13-50,
Одесса - 22-00-79,
Ивано-Франковск - 2-30-15,
Львов - 63-05-22,
Симферополь - 27-04-91,
Кременчуг - 3-70-34,
Коростышев - 3-61-31,
Северодонецк - 4-24-93,
Алчевск - 2-14-06,
Мариуполь - 33-52-04.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД
запасных частей к болгарским погрузчикам

- около **150** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
- а также авто- и электропогрузчики:
  - ДВ 1788, ДВ 1792 (г/п 3т и 3,5 т)
  - ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х стор. обраб. груза)
- электротельферы г/п 0,5 - 5 т
- тележки гидравлические (2 т)

Покупаем списанные погрузчики
Открыт филиал в г. ТЕРНОПОЛЕ

348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

Арбітражний суд м.Києва порушив справу № 14/18 про банкрутство ТОВ «Гідрофільтр» (м.Київ, майдан Незалежності, 2; р/р 4467520 в АТ «Укрінбанк»).

Просимо всіх кредиторів та можливих санаторів у місячний строк з дня публікації цього оголошення звертатися за адресою: м.Київ-30, вул.Б.Хмельницького,24, державна податкова інспекція Старокиївського району м.Києва.

Арбітражний суд м. Києва порушив справу № 15/23 про банкрутство фірми **«Україна-Бриз Лтд»** (м.Київ, вул. Анрі Барбюса, 5 б, р/р 2467825 в АКБ «Градобанк»).

Просимо всіх кредиторів та можливих санаторів у місячний строк з дня публікації цього оголошення звертатися за адресою: м.Київ-30, вул.Б.Хмельницького,24, Державна податкова інспекція Старокиївського району м.Києва.

Продаются

ДВИГАТЕЛИ

СМД-60, СМД-62, СМД-72

и запасные части к ним.
Услуги посредников оплачиваются.
Тел. в г. Харькове (0572) 97-12-77
в рабочие дни, с 8 до 16.

Арбитражным судом Республики Крым рассматривается дело № 204-1 о признании банкротом малого частного предприятия «Виргиния». Юридический адрес: г.Ялта, ул.Красных партизан, 18, кв.18, р/с 2468226, ПИБУ, Ялтинское отделение.

По имущественным требованиям кредиторы могут обратиться в Арбитражный суд Республики Крым.

Арбитражным судом Донецкой области (340105 Донецк, бул. Пушкина, 34) возбуждено дело № 24/5-22 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Зенит».

Адрес: 343400, Донецкая область., ул. Чайковского,22, кв. 58.

Р/с 467916 в Артемовском отделении Укрсоцбанка Украины, МФО 334033.

тел/факс /0572/ 432-827
тел/0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ
ЗА БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ
НОВЫЕ

АВТОМОБИЛИ

УАЗ
31512
31514/ЛЮКС
3303, 330318/ТЕНТ
3962/САНИТАРНЫЙ
2206/МИКРОАВТОБУС
ИНКАССАТОРСКИЙ

ВАЗ
21043, 21053
2106, 21061
21074, 21083
21093, 21099
2121
21213 "ТАЙГА"

ГАЗ
31029-51/ЛЮКС
33022/ГАЗЕЛЬ
3306/ГР. ДИЗЕЛЬ
3307/ГРУЗОВОЙ
4301/ГР. ДИЗЕЛЬ

ЗАЗ
1102
"ТАВРИЯ"
1105/5 ДВЕРЕЙ

АЗЛК
2141
23352
/ПИКАП

ИЖ
2715
ГРУЗОВОЙ

RAF
22038-02 /ПАССАЖИРСКИЙ
22038-02 /ЛЮКС
2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ
2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ

3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ
33111 /ГРУЗОВОЙ
2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ
2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

Приятные новинки от Oriflame

"Орифлейм" призывает Вас ощутить приход Весны не только душой ... Сменить печать зимней усталости на Вашем лице и почувствовать свежесть и нежность обновленной кожи помогут наши новые косметические средства.

Вы мечтаете о свежести красок? Попробуйте наш новый УВЛАЖНЯЮЩИЙ ЗАЩИТНЫЙ КРЕМ (код1158) из серии "КОРОЛЕВСКИЙ БАРХАТ". Это великолепное увлажняющее вещество способно удерживать до 60 % естественной влаги Вашей кожи.

Используйте этот крем как основу для ежедневного макияжа.

Вы хотите придать особый шарм Вашей прическе? ОРИФЛЕЙМ предоставляет возможность воплотить любые Ваши фантазии и капризы! Естественная свобода и густота Ваших волос - это ПЕНКА ОРИФЛЕЙМ (код 1672), забавные завитки и изящный рельеф -это ГЕЛЬ ОРИФЛЕЙМ (код 1669), классические линии и непокорная челка - это ЛАК ОРИФЛЕЙМ (код 1670). Идеальной ухоженности и великолепия Вашим волосам поможет добиться серия наших шампуней, бальзам-ополаскиватель и масло с хохобой.

РЕГЕНИРУЮЩАЯ МАСКА С МИНЕРАЛАМИ (код 1230) сохранит естественную влагу Вашей кожи и удалит слой мертвого эпидермиса. Используйте еженедельно эту новую маску - и Ваша кожа обретет микроэлементы, которые так необходимы в начале весны.

Мы приглашаем Вас открыть для себя более 200 наименований разнообразных косметических средств фирмы "ОРИФЛЕЙМ".

представительство "ОРИФЛЕЙМ"
тел/факс: (044) 244-38-93; (044) 225-43-36.

торговля в розницу и оптом

ПОРШНЕВЫЕ КОМПЛЕКТЫ

(гильза, поршень, кольца, палец)
к автомобильным двигателям:
КамАЗ, ЗИЛ-130, ГАЗ-53, ГАЗ-24, "Москвич" - 412
к тракторным двигателям:
СМД 18, СМД 20, СМД 22, СМД 60, Д-240
Двигатели к тракторам МТЗ, ЮМЗ : Д-243.91
УАЗ-469 с дизельным двигателем 4С90 ANDORIA

Оптовые партии поставим своим транспортом.
Возможен бартер на сельскохозяйственные продукты.

КУПИМ!
МАЗ - 54323, МАЗ - 64229, КРАЗ - 5444

245780 Сумская обл., г.Конотоп, ул.Островского, 16,
Телефоны : (05447) 4-21-73, 4-32-76, 4-31-38
Для оплаты : р/с 467412 в ПИБ г.Конотоп, МФО 337386, код ЗКПО 14010841
АО "ГОСПРОЗРАХУНОК"

«Oticon» – це визнання в 140 країнах світу, найновіша мініатюрна технологія.

Слуховий апарат **«Oticon»** компенсує втрачений слух.

Адреса: Україна, 252057, м. Київ, вул. Академіка Янгеля, 16/2 (поліклініка КПІ)
Aurora
Тел.: 274-1242, 274-5983
274-6098, 441-9573
Факс (044) 274-3979
ЦЕНТР СЛУХОВОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ «АВРОРА»

тел. в Киеве (044)
261-7941, 294-9775
294-1378
тел. в Одессе (0482)
218-804, 218-805

Строительные и отделочные материалы ведущих европейских производителей со склада в Киеве

- *Перегородки, стены и потолки из гипсокартона и легких металлоконструкций;*
- *Самовыравнивающиеся полы;*
- *Структурные минеральные штукатурки, шпатлевки, грунтовки;*
- *Гипсовый клей для гипсокартона;*
- *Шурупы, дюбеля;*
- *Инструменты в комплекте;*
- *Силиконы, монтажные пены.*

Выполняем комплексные ремонты

Приглашаем к сотрудничеству торговых агентов и организации

Выставка: Киев, НВЦ (быв. ВДНХ), павильон №2.
Склад: Киев, ул.Инженерная,2 (ст.м."Выдубичи")

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.
Тел./факс (0562) 78-46-93.

Купим

сахар,
подсолнечное масло.

Возможен бартер на автотехнику МАЗ, тракторы МТЗ, двигатели ММЗ.
Тел.: (0172) 96-12-78, 96-12-89, 68-73-70, 68-74-44.
Тел./факс (0172) 68-74-45, 64-92-57.

Якщо вам потрібні
ТРАКТОРИ ЮМЗ
телефонуйте нам.
Ціни нижче заводських!
Телефони: (05618)
3-13-99, 3-13-00.
Факс: (05618) 3-13-99.

Реклама в газеті "Голос України". Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

СКІЛЬКИ ВЛАДИ У ПРЕЗИДЕНТА

(Початок на 2-й стор.)

— Пане Президент, які особливості реформ, що здійснюються в Литві і як ви оцінюєте їх результати?

— За п'ять реформаторських років ми втратили чимало часу на пошуки оптимального курсу, який би привів нас до вільного ринку. Я і раніше був, і нині є прихильником таких підходів, щоб реформи завдали якомога менше збитків і людям, і господарству, і державі: На жаль, втрати були.

Але, безумовно, є й позитивні результати. Насамперед те, що ми за 3—4 місяці зуміли зробити лит твердою національною валютою. Це було непросто, бо рішення про її запровадження підтримували далеко не всі громадяни, зокрема промисловці та підприємці. Але ми пішли на цей крок і не помилилися: у 1992 році рівень інфляцій сягав однієї тисячі відсотків, торік уже 45, а цього року плануємо зменшити його до 25 відсотків, що теж не мало, але надто вже складна ця справа.

Вважаю, що запровадження національної валюти — основа наших реформ. Без цього неможливо було б впливати на дестабілізуючі фактори в управлінні державою.

По-друге, нам удалося досить успішно здійснити приватизацію. Хоч і тут набили синяків і гуль. І насамперед тому, що знехтували перехідним періодом, хотіли взяти все «на ура», одним стрибком опинитися там, куди прагнули. А без втрат подібні процеси не відбуваються. Тим більше, що ми мали для цього достатньо коштів.

Проте поруч з мінусами є й позитивний результат, безперечний: торік ми одержали, хоч і невеликe, але зростання національного продукту. Це хороший симптом, який свідчить про видужання економіки.

І найскладніша проблема — соціальна політика. У нас багато пенсіонерів, а пенсія у них становить 140 литів (один долар — чотири лити). Цього, безумовно, мало. Але нині готується закон про соціальне забезпечення, за яким враховуватиметься віддача кожного члена суспільства державі.

Проблематичними залишаються доходи працюючих у бюджетних організаціях, на них виділяється менше третини державного бюджету. І хоч зарплата у цієї частини громадян ще невисока, але й тут є позитивне зрушення: підвищення її йде швидше, ніж зростають ціни.

— Нині у всіх пострадянських республік дуже схожі проблеми: відносини Президента і Верховної Ради. Чи виникають такі проблеми у Президента Литви? Якщо так, то як ви їх розв'язуєте?

— Такі проблеми виникають не тільки в пострадянських республіках, а й в інших країнах, де теж стоїть питання: багато чи ні влади у Президента? Вважаю, скільки її не було б, але вона повинна бути чітко визначена.

Я недавно повернувся з міжнародної конференції з питань діяльності конституційних судів. Слухав лекції і доповіді, в яких, зокрема, розбиралися чимало конфліктів, і радів: у Литві за два роки існування Конституційного суду не виникло жодного непорозуміння. Це тому, що розподіл влади, який визначила Конституція Литви, забезпечує нам основи для нормального функціонування усіх її гілок — парламентської, президентської, урядової і судової. Кожна з них дотримується конституційних норм. Ось звідки починається державність...

Президент також працює в рамках, означених Конституцією. Мені також інколи хочеться підписати якийсь документ, що скажімо так — не зовсім вписувався в певний закон. Але я цього не роблю, бо знаю, що парламент його обов'язково відхилить. Повноваження кожного інституту влади у нас чітко визначені Конституцією. Наша Конституція була прийнята через два з половиною роки незалежності, коли ми ще не мали відповідного досвіду. Нині відчуваємо, що в неї слід внести деякі поправки. Але закон щодо цього такий суворий, що зробити це непросто: за них повинно проголосувати дві третини спискового складу Парламенту, а потім через три місяці ще раз або шляхом референдуму.

А відносини Президента з парламентом — вічна тема. Навіть для мене, відомо, у литовському Сеймі більшість становлять члени Демократичної партії праці, де я був головою. Зараз ні — закон це забороняє. Так-от — навіть з цією рідною партією виникають дискусії. Кілька законів, прийнятих більшістю, я, наприклад, не підписав. Хоч повернути закон на доопрацювання — треба дуже серйозно його готувати. Я намагаюся зустрічатися з представниками усіх фракцій, а їх у нас 8, обговорювати проблеми, які виникають. Зараз, наприклад, йде обговорення можливої поправки до конституції — про купівлю-продаж землі як об'єкта торгівлі для іноземців. А саме це є умовою для вступу в Європейський Союз. Справа посувається аж надто складно.

— І хоч ваша діяльність окреслена Конституцією, проте опозиція все ж знаходить, за що вас критикувати. Це добре, бо за таких умов людина змушена і шукати найоптимальніші варіанти для поступу вперед, і помилки її відразу ж будуть поміченими. А вам критика допомагає?

— Мої погляди і рішення пріоритет в зовнішній політиці зовсім розбіжні з тими, що їх має опозиція, очолювана Вітаутасом Ландсбергісом. Особливо ж стосовно Росії, України, Білорусії і інших колишніх республік.

Бачите, у нас опозиція організована, свого часу була при владі. І вона на критику має певне моральне право ще й тому, що саме ці люди відновили незалежність Литви — рішуче і сміливо. Цього я заперечувати не можу. Але очевидне й інше: реформи здійснити вони не зуміли. А втрат, завдяки їхній політиці чимало. Скажімо, поспішно-згубна ліквідація колгоспної системи без підготовленої альтернативи призвела до того, що нині ми змушені купувати продукцію сільського господарства.

Звичайно, до критики я прислуховуюсь, але існує багато проблем, які консенсусом не вирішити — слід виявляти рішучість і приймати рішення. А з опонентами дискутуємо, часом відносини бувають напруженими, але до бійки справа не доходить...

— Пане Президент, у яких галузях литовське керівництво бачить можливості для співробітництва з Україною?

— Литва надзвичайно заінтересована в співробітництві з Україною, думаю, що й Україна теж. Хоч ми і різні партнери: Україна велика держава з 52-мільйонним населенням, а нас лише близько чотирьох мільйонів. Але інтересів багато.

Скажімо, географічне становище наших країн: з одного боку Україна — це Чорне море, шлях на Південь і Близький Схід, а з другого Литва — Західна Європа, країни Скандинавії. Це становище можна використовувати, а ми лише розвідку робимо. Між тим, багато українських вантажів уже йдуть на Захід через Клайпеду, великі і можливості у підприємців — слід лише привести до одного знаменника систему взаєморозрахунків, які б не гальмували співробітництво, а сприяли б його розвитку.

Ми живемо в різних кліматичних зонах, значить маємо інтерес у вашій сільськогосподарській продукції. Словом, поле діяльності — якнайширше.

— Ваше ставлення до рішень парламенту України щодо ліквідації інституту президентства в Автономній Республіці Крим та інших законодавчих актів у цій автономії?

— Це внутрішня справа України. Але якщо говорити про сам принцип, то я — за єдність держави. Ніколи не підтримував і не підтримуватиму виявів стихійності, які їй загрожують. Все повинно вирішуватися на основі Конституції, законів, інших правових норм, прийнятих у цій державі. До чого призводить все інше, ми вже знаємо: кровопролиття, хаосу, жертв.

Переконаний, що Україна має розумних і досвідчених керівників, які зуміють гідно вирішити це питання.

— Які існують перспективи спільних дій наших держав на міжнародній арені?

— Вони існують у багатьох галузях. Ми самі прагнемо увійти і в політичні, і в економічні європейські структури і дуже розуміємо Україну, яка прагне до того ж. І завжди будемо підтримувати Україну.

Може здатися дивним, але коли прибалтійські держави приймали документи в зв'язку зі входженням у Європу, то згадували в них і Україну.

Звичайно, мотивацій входження в європейські структури багато, але чи не найголовніша — економічна. Проте для цього і Литва, і Україна повинні здійснити інвентаризацію законодавчої бази на відповідність її європейській. Це складна робота.

— Пане Президент, як живеться українцям у Литві?

— Закон Литви про національні меншини надзвичайно прогресивний. Тому у нас не виникає проблем з жодною громадою, яка мешкає в країні. Я уважно стежу за їхньою діяльністю і настроями. Щодо українців, то це працелюбні люди, активні в громадському і політичному житті. До речі, деякі з них уже мають державні нагороди.

— Кажуть, що ви маєте дружні відносини з Президентом України Леонідом Кучмою, з послом України в Литві Ростиславом Білодідом. Мало не щодня зустрічаєтеся?

— З Президентом Кучмою бачимося не так часто, в основному — на різноманітних міжнародних зустрічах. Маю від того задоволення, бо Леонід Кучма — виходець з господарських структур, а я цим все життя й займався, тож добре розуміємо один одного, а от з паном Білодідом зустрічаємося частіше — на вранішніх пробіжках у лісі, де знаходиться і резиденція Президента Литви, і тимчасове посольство України в Литві. Ростислав Митрофанович — майстер спорту з плавання, а я займався легкою атлетикою і вітрильним спортом. Але обидва бігаємо добре...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Хроніка, факти, події

Заходьте до НАТО! У гості

Щойно завершився візит до НАТО групи політичних, громадських діячів, науковців, організований Українським центром досліджень проблем міжнародної безпеки на запрошення офісу інформації і преси Північноатлантичного блоку. До делегації було включено єдиного журналіста — з «Голосу України». Тож на власні вуха почув, як протягом багатогодинних дебатів високопоставлені представники НАТО тактовно роз'яснювали гостям проблеми цього блоку, особливо пов'язані з бажанням деяких країн приєднатися до нього. Гості, у свою чергу, дипломатично цікавилися перспективами розширення НАТО, тонко натякаючи на те, що йдеться про долю саме України. В результаті з'ясували, що у НАТО нам завжди раді, але до «внутрішніх покоїв» Північноатлантичного пакту вряд чи в оглядовому майбутньому пустять. Втім, сфотографуватися на згадку перед входом до штаб- квартири верховного командування силами НАТО дозволять залюбки.

● ***Мадрид***

На 93-й Міжпарламентській конференції

«Робота 93-ої Міжпарламентської конференції відбуватиметься у складних умовах, які характеризуватиметься напруженими дискусіями з щонайрізніших проблем», — заявив голова Міжпарламентської ради Ахмед Фатхі Сурур напередодні цього форуму, що відкрився вчора в іспанській столиці.

Складність визначається тим, що під час пленарних засідань парламентарії, які представляють більш, як 130 країн, мають проаналізувати зовсім не прості конфліктні ситуації, що або нещодавно виникли, або тривають у багатьох регіонах світу.

Причини конфліктів різні, зазначив Ахмед Ратхі Сурур, як різне і ставлення до них з боку парламентських делегацій. Але, хоч би як там було, вони зачіпають не тільки інтереси тієї чи іншої країни, але й впливають на ситуацію у світі в цілому.

● ***Тирасполь***

Придністров'я проти

Переважна кількість учасників (до урн для голосування прийшло близько 70 відсотків) референдуму, завершеного в Придністров'ї, про дію 14-ї армії Росії висловилися проти її виведення з території регіону.

Лідер Придністров'я І.Смирнов у цьому зв'язку заявив: «14-а армія — частина придністровського народу, якщо народ не хоче, щоб її було виведено, я, як глава виконавчої влади, зобов'язаний підкоритися її волі».

Командарм 14-ї армії О.Лебідь заявив, що референдум не має законної сили для урядів Молдови та Росії, котрі уклали угоду про виведення армії.

На початку тижня

Ми ще не за всіма ознаками європейці

З минулої неділі громадяни України, які одержали візу в одну з країн, що підписали Шенгенську угоду (об'єднує держави Бенілюкс, Німеччину, Францію, Іспанію та Португалію), можуть безперешкодно подорожувати цим величезним «безкордонним» простором. Проте дуже радіти не слід. Бо нові правила поки що діють тільки в аеропортах, а наземні кордони стануть цілком прозорими тільки з 1 липня. Разом з тим одержати візу в ці країни буде, напевне, важче, бо доведеться проходити додаткові формальності. Тим часом у Брюсселі українська делегація на чолі з віце- прем'єром Ігорем Мітюковим спільно з представниками Європейського Союзу саме обговорювали, як позбутися бар'єрів, які перешкоджають подальшому входженню нашої держави до європейського економічного та культурного простору. Експерти Комісії ЄС наполегливо радили Україні якомога швидше реформуватися відповідно до європейських стандартів.

Тарас ПЕТРІВ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 529471.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311057.